

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za izvoz 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica šte. 5, pritličje. — Telefon šte. 304.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Knafljeva ulica šte. 5, I. nadstropje. — Telefon šte. 34.

Zanimiva seja Narodne skupščine

V splošni napetosti je nova vlada brez formalnosti stopila pred parlament. — Seja je potekla brez incidentov. — Klerikalci glasovali proti zunanemu odboru.

Beograd, 5. februarja. Za včerajšnjo novo Narodno skupščino, na kateri se je predstavljal nova vlada, je vladala v vseh političnih krogih velika zanimanja, zlasti pa, ker se je pričakovalo, da bo prišlo do ostrih obračunov med radikali in radičevci, ki so zasedli skrajno levo. Ob pol 6. je predsednik Trifković otvoril sejo. Po običajnih formalnostih in po prečitavanju ukazov o imenovanju nove vlade, je stavil posl. Agatanovič nujni predlog glede prošnje za nožne orožje. Ker je notranji minister odklanjal nujnost, je predsednik skupščine odredil glasovanje. Najprej je hotel izvesti glasovanje samo potoma vstajanja, proti čemu pa je opozicija energično protestirala. Pri poimenovanju glasovanju, za katero so radikali in klerikalci pozvali v dvorano vse svoje poslance, ki so jih mogli dobiti v skupščini in neposredni bližini, je dobila vlada 148, opozicija pa, ki ni bila kompaktno zastopana, le 103 glasove. Vlada večina je izid glasovanja z zadovoljstvom sprejela, dočim so opozicijske stranke protestirale proti temu, da so bili mnogi njihovi poslanci obveščeni, da bo

seja skupščine še le prihodnji tork in so radi tega odpotovali iz Beograda. Poslanec SDS dr. Grisogono je nato stavil utemeljen predlog glede osnovanja parlamentarnega odbora za zunanje zadeve. Predlog je vladno večino očividno zelo iznenadil in tako radikali kakor tudi klerikalci, ki so se sicer vedno zavzemali za tak odbor, so predlog soglasno odklonili. Med opozicijo in vladno večino je prišlo do viharne prerekanja, tekoma katerega so morali poslanci večine požreti marsikak očiček. Ministrski predsednik je končno izjavil da se bo o predlogu razpravljalo o priliki proračunske debate, ko bo zunanji minister podal svoj eksponat. Za predlog SDS so se zavzemali tudi davidovičevci in zemljoradniki. Skupščina je nato prešla na dnevni red. Posamezni odbori so bili sestavljeni po predhodnem sporazumu s parlamentarnim skupnim po starem ključu. Ob 8. je predsednik zaključil sejo. Prihodnja seja je sklicana za četrtek, dne 10. t. m. Na dnevnem redu je razprava o proračunu.

Kako je dobila vlada večino v parlamentu

Opozicija je bila obveščena o seji šele prejšnji dan, vladni poslanci pa so bili že dva dni prej brzojavno pozvani v Beograd. Zanimivosti s skupščinske seje.

Beograd, 5. februarja. Sinoči se je vršila prva seja narodne skupščine pod novo vlado. Predsednik vlade Nikola Uzunović, odnosno njegova desna roka, predsednik radikalnega poslanskega kluba Ilija Mihajlovič, sta že pred dvema dnevmoma, torej dan pred uradnim sklicanjem seje narodno skupščine, pozvala brzojavno vse poslance radikalne stranke, naj prispejo 4. februarja v Beograd na sejo narodne skupščine. Opozicija je zvedela za sejo šele 3. februarja. Zato je umljivo, da brzojavni pozivi, ki so bili odposlani od strani opozicijskih strank, niso mogli pravočasno doseči mnogih opozicijskih poslancev. Na ta način je radikalni stranki uspelo, da je zbrala na snočno sejo narodne skupščine skoro vse poslance, dočim se je morala opozicija zadovoljiti samo z onimi poslanci, ki so se nahajali v bližini Beograda ali v Beogradu samem.

V dvorani narodne skupščine je vladalo živahno vrvenje. Zlasti radikalni del dvorane je bil poln. Razporedba strank je ostala z malimi izjemami neizpremenjena. Nekateri člani SLS so se še bolj pomaknili proti radikalnemu centru. Radičevci pa so zasedli deloma skrajno levo,

deloma ozadje radikalnega centra. Dr. Korošec je ostal na svojem starem mestu in je čisto zahajal v vrste med opozicijske poslance, kjer se je parkrat sestal z Ljubo Davidovičem. Ministri so sedeli na običajnih mestih. Novi ministri SLS so zavzeli drug poleg drugega skrajno levo ministrske klopi.

Razburjenost duhov se je opazila že pri prvem glasovanju o vprašanju poslance Spaha. Predsednik narodne skupščine je odredil glasovanje z vstajanjem. Bilo je težko določiti, kje se nahaja večina. Predsednik je ugotovil kljub temu večino, na kar je levica pričela protestirati. Zato je Marko Trifković odredil novo glasovanje s pozivom. Večina je na povelje odklonila vse nujne predloge, zlasti tudi predlog poslance dr. Grisogona, ki je zahteval ustanovitve zunanega odbora. Proti temu predlogu so glasovali tudi člani SLS, ki pa jih je opozicija pozdravila z ironičnimi klici in zasmehom. Poslanci so klicali: Še včeraj ste bili za ta odbor, sedaj glasujete proti. Kako to? Poslanci SLS so molčali. Videlo se je, da so v zadregi in da se sramujejo očitkov svojih tovarš, katerim so še včeraj bili prijatelji.

Zakaj so šli klerikalci v vlado

Zanimiva izjava Svetozarja Pribičevića. — Prazen izgovor dr. Korošca, da je šel v vlado le zato, da prepreči vstop SDS.

Beograd, 5. februarja. Ker piše današnji »Slovenec«, da je SLS stopila v vlado, ker bi sicer vstopila SDS in da je SLS to storila, da omogoči oblastnim skupščinam delovanje, je vaš poročevalec naprosil Svetozarja Pribičevića, da mu poda na ta izgovor glavnega glasila SLS avtentično informacijo. Svetozar Pribičević je podal vašemu poročevalcu v tem oziru sledečo izjavo:

»V ponedeljek po kosilu je prišel k meni neki bivši minister in narodni poslanec in me vprašal, ali bi bil pripravljen vstopiti v vlado g. Uzunovića. Jaz sem mu nato odvrnil, da nečemo vstopiti v to vlado, da pa me zanima, da izvem, zakaj me to vpraša. On mi je odgovoril, da je imel malo pred tem razgovor z dr. Korošcem, ki mu je izjavil, da mora vstopiti v vlado, ker se boji, da bomo morda mi vstopili v vlado.

Dr. Korošec je še pristavil: »Ako bi do 4. ure popoldne dobil točno informacijo, da samostojni demokrati ne bodo vstopili v vlado, bom tudi jaz odklonil poziv, da vstopim v vlado g. Uzunovića.« Jaz sem nato pooblastil tega bivšega ministra in narodnega poslance, naj sporoči g. Korošcu v mojem imenu in v imenu stranke, naj mirno in brezbržnostno spi, ako ga goni v vlado samo strah pred nami. Jaz vem pozitivno, da je ta oivši minister in narodni poslanec moj odgovor in naše stališče sporočil g. dr. Korošču. Zato ima sedaj vsa javnost priložnost, da ugotovi, kako imaginaren je bil strah, ki je prisilil g. Korošca, da je žrtvoval svoj gospodarski program in zatajil svoj dosedanj politiko ter se vrgel v naročje radikalov, ki jih je doslej žigosal kot korupcioniste, teroriste in skrajne ter srove centraliste.

RADIČEVŠKE POSLOVILNE AVDIJENCE

Beograd, 5. februarja. Vsi bivši ministri Radičeve stranke so se prijavili pri ministru dvora v poslovilne avdijske.

OGROŽENE GIMNAZIJE

Beograd, 5. februarja. Minister prosvete Velja Vukičević je izjavil novinarjem, da bo izvajal svoj stari načrt in ukinil večje število gimnazij, čeprav je baš radi tega moral zadnjič podati ostavko.

NOVA AFERA?

Beograd, 5. februarja. Demokratska zajednica je vložila interpelacijo na ministra trgovine in industrije, v kateri pravi, da je Državna hipotekarna banka prodala hotel »Pariz« na Terazijah za 6 milijonov Din in ga odstopila narodnemu poslancu Ljubomiru Živkoviću za radikalno stranko. Demokratska zajednica zahteva odgovor ministra.

PRINC PAVLE V RIMU

Rim, 5. februarja. Včeraj popoldne je semkaj prispel jugoslovanski princ Pavle ter se nastanil v vili Savoya kot gost italijanskega kraljevskega para.

ZUNANJI MINISTER OBOLEL

Beograd, 5. februarja. Minister zunanjih poslov dr. Ninko Perić je lahko obolel. Tudi tekom današnjega dopoldneva še ni prišel v ministristvo zunanjih zadev.

IZENAČENJE PRAVOPISA

Beograd, 5. februarja. Pred dvema letoma imenovana komisija za izenačenje pravoписа in znanstvene terminologije je že nabrala toliko gradiva, da bo lahko v kratkem pozvana na meritorne seje v ministristvo prosvete. Ministristvo je že odobrilo v to potrebne kredite

Kapitulacija socijalizma pred fašizmom

Del italijanskih socijalistov je opustil borbo proti fašizmu, se odrekel politiki in se uklonil Mussolinijevi sindikalni politiki.

Milan, 5. februarja. Iz fašistovskih krogov poročajo: V italijanskem javnem življenju je nastopil važen preobrat. Dobro poučeni krogi, ki se pečajo s socijalnimi dogodki, so bili že več mesecev informirani, da razmišljajo dosedanj voditelji italijanskega socijalizma o načinu sprave z obstoječo državno oblastjo in s fašistovskim sindikalizmom. Med socijalističnimi voditelji je začelo prevladovati mišljenje, da je treba socijalno delo postaviti na novo bazo. V tem smislu so bili sedaj storjeni važni sklepi, ki jih je med drugim podpisal tudi bivši poslanec in voditelj italijanskega socijalizma d'Aragona. Socijalistični voditelji priznavajo v posebnih izjavi, da je fašistovski sindikalizem dejstvo, s katerim treba računati. Na to govore o principu razrednega boja in o delavskem sindikalizmu ter prihajajo do ugotovitve, da je delavska zakonodaja fašizma važen korak k izboljšanju socijalnih razmer.

Ti sklepi socijalističnih voditeljev pomenijo novo zmago fašizma, ki jo je izvo-

jeval nad svojim najbolj vztrajnim nasprotnikom. Voditelji socijalističnega delavstva prihajajo do prepričanja, da lahko izkoristijo svoje sposobnosti za napredek nižjih slojev samo na ta način, da sodelujejo z uradno socijalno politiko fašistovskega sindikalizma. Socijalistični voditelji računajo, da jim bo fašistovski režim na podlagi take izpremembe in izjave dovolil svobodo agitacije ter udeleževanja in sodelovanja s fašistovskimi sindikati. Nova organizacija naj bi ne bila politična stranka, bavila se bo izključno z delavskimi vprašanji. Poslanec d'Aragona je že pred leti spoznal, da je socijalistična stranka ovirala socijalistični delavski pokret. Zato je hotel ustanoviti samo delavsko stranko brez mednarodnih primesti.

Rim, 5. februarja. Voditelji socijalističnih strokovnih organizacij, ki so se te dni pobotali s fašistovskimi sindikati, so prešli dovoljenje vlade, da smejo izdati staro socijalistično glasilo v Genovi »Il Lavoro«. Tudi bodo izdajali novo revijo »I Problemi de Lavoro«.

Zopet vojaški upor na Portugalskem

Glavno prizorišče ponovno v Oportu. — Obsedno stanje nad vso državo.

Lizbona, 5. februarja. Pred par dnevi so nekateri častniki poslali vladi ultimatum, v katerem zahtevajo njen takojšnji odstop. Na krmilo naj bi prišel vojaški, republikanski in ustavni kabinet. Vlada je omejen ultimatum odklonila, oziroma sploh ni nanj odgovorila, ampak je odredila, da se imajo ti častniki disciplinirati. Vojaških krogov se je vesled tega polastilo veliko razburjenje ter se je bati preokupacije oficirjev.

Lizbona, 5. februarja. V Oportu in okolici nastanjeni polki so se včeraj zopet uprli proti vladi, ki je nato proglasila obsedno stanje nad vso državo. Vrhovno armadno vodstvo zbira zanesljive čete, da bi udušilo upor v Oportu.

Uporniki so zajeli v Oportu prosvetnega ministra, kjer se je mudil na dopustu in ga zaprli. Vojni minister je došel v Aveiro,

kjer je že zbranih precej vladi zvestih čet, ki so začele prodirati proti Oportu, glavno mesto vstaje. S severa je že dosegel mesto preko Brage drug oddelke pod poveljstvom polkovnika Amarala.

Vladi blizu stoječi krogi izjavljajo, da so ministri optimisti, ker računajo, da se bo zvestim četam posrečilo že v par dneh popolnoma udušiti vstajo. Glavno mesto samo je sicer še mirno, vendar je odredila vlada vse potrebno, da ne pride do iznenadenj. Vojaštvo je v stalni pripravljenosti v vojašnicah. Poštni in brzojavni uradi in železnice so vojaško zastražene.

Lizbona, 5. februarja. Močne zvezne čete so koncentrirane 85 kilometrov južno Oportu. Prosvetni minister je došel v Oportu. Uporniki so zajeli zveznega generala Amarala.

Boj za prestolonasledstvo v Rumuniji

Bukarešta, 5. februarja. V zbornici in senatu je narodna kmetska stranka po svojih predstavnikih podala izjave glede povratka princa Karla. Stranka pozivlje v teh izjavah vse ostale politične skupine, naj skupaj z njo zahtevajo sklicanje novega kronskega sveta, ki naj revidira sklep glede odstopitve prestolonaslednika in definitivno ureditve tega vprašanja.

Ministrski predsednik Averescu je odgovoril v obeh zbornicah, da so zastopniki narodne in kmetske stranke, ki sta se sedaj fuzionirali, lani 4. januarja pristali na kraljev proglas glede odstopitve prestolonaslednika. Od takrat ni nobenega novega momenta, ki bi zahteval spremembo v tej zadevi. Sicer pa je stvar kralja, da skliče kronski svet, ako se mu viki potrebno.

Sklep narodne kmetske stranke je po vsej državi napravil globok vtis. Ministrski predsednik je takoj odredil, da listi ne smejo o njem pisati. »Dimineatsa«, »Universul« in »Cuventul«, ki so ta sklep objavili, pa je dal zapleniti. Vlada je storila obsežne korake in zbrala v Bukarešti močne oddelke orožništva, da bi bila pripravljena za vsak primer. Ljudstvo je vznemirjeno, vendar se ni nikjer kršil red in mir.

BREZPOSELNOST V FRANCJI

Pariz, 5. februarja. Zbornica je včeraj popoldne zopet pričela interpelacijsko debato o brezposelnosti in o podražitvi življenjskih potrebščin. Ker so bile v kulorjih zbornice razširjene govorice, da nameravajo komunisti uprizoriti demonstracijo, so bili storjeni posebni varnostni ukrepi. Demonstracija pa se je omejila le na to, da je bila odposlana skupina 70 brezposelnih, katerim je bilo dovoljeno, da so v javnem kinu bourbonske palače stopili v stik s člani komunistov.

Pariz, 4. februarja. s. Po uradni statistiki delovnega ministristva znaša število brezposelnih s 3. februarjem v vsej Franciji 56.275, dočim je znašalo v preteklem tednu 54.222.

TRAGEDIJA V JETNIŠNICI

Varšava, 5. februarja. V jetnišnici Karowno je kaznjence Wichowski med mašo, ki se je vršila v kapeli jetnišnice, s sekro zavratno ubil nekega drugega kaznjence, ki je ravno pokleknil, ter mu razkral lobanjo. Ostali kaznjenci so padli na morlica, ki pa se je v boju sam ubil s sekro.

GRIPA V ANGLIJI

London, 5. februarja. Število žrtv gripe še vedno raste. V Londonu samem je umrlo v zadnjem tednu 252 oseb. Dva angleška zdravnik sta baje odkrila povzročitelja zavratne epidemije, ki spada v skupino streptokokov.

Vladna deklaracija

Mesto v parlamentu, v časopisju

Beograd, 5. februarja. Pred snočno sejo Narodne skupščine se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je bila sestavljena deklaracija vlade. Ministrski svet je sklenil, da deklaracijo ne sporoči Narodni skupščini, marveč, da jo predsednik vlade Nikola Uzunović izroči v obliki časopisne izjave novinarjem. G. Uzunović bo sprejel novinarje in jim razložil stališče vlade na pram gospodarskim in socijalnim vprašanjem, točno v smislu deklaracije. Političnih momentov v tej deklaraciji in izjavi ne bo.

Vojvoda Vukotić umrl

Beograd, 5. februarja. Snoči ob pol 10. je preminul v splošni bolnici armijski general in znani črnogorski patriot Janko Vukotić. Pokojni je bil član vojnega sveta in brat bivše črnogorske kraljice Milene. General Vukotić je dokončal vojaške študije v Italiji. Bil je opetovano predsednik črnogorske vlade. Za časa balkanske vojne je poveljeval črnogorski armadi. Po prevratu se je takoj priključil pokretu za združitev Crne gore z Jugoslavijo ter si stekel v tem oziru neveljavne zasluge, upoštevajoč v prvi vrsti nacionalne interese in ideale proti svojim osebnim in rodbinskim občitkom, ki so ga vezali na bivšo črnogorsko dinastijo. V naši vojski je najprej poveljeval bosanski diviziji, nato drugi armiji v Sarajevu in končno tretji armiji v Skoplju. Vlada je sklenila, da bo general Vukotić pokopan na državne stroške.

Beograd, 5. februarja. Nj. Vel. kralj Aleksander je poslal vdovi generala Vukotića sledeče sožalno pismo:

»Draga gospa! Pravkar sem prejel vest, da je naš dobi Janko preminul. Vam je znano, kako sem ga ljubil in kakšno bol mi je zadala njegova smrt. Vam in Vašim v tem težkem trenutku moje toplo sožalje, s katerim ostajam — Aleksander.«

Naši poslanci na Češkem

Beograd, 5. februarja. Včeraj sta se sestala predsednik Narodne skupščine Marko Trifković in Ljuba Davidović, da se dogovorita glede odhoda naše parlamentarne delegacije na Češkoslovaško. Demokratski zajednici so prepuščena štiri mesta v tej delegaciji. Poslance bo imenoval Ljuba Davidović. Delegacija odputuje po vsej priliki 12. februarja v Prago.

Beograd, 5. februarja. Danes dop. se je vršila seja šefov parlamentarnih skupin, da se dogovore radi odhoda jugoslovanske parlamentarne delegacije v Prago. Predloženo je bilo, da dobe radikali 8 članov, radičevci 4, demokratska zajednica 4, SDS 2, klerikalci 2. Zastopniki manjših skupin so tudi zahtevali delegate. Sklenjeno je bilo, da odstopi radikalna stranka eno mesto skupini Ljube Jovanovića, radičevci pa eno mesto zemljoradnikom. Odločitev bo padla šele v klubih. Kot zastopnika SDS bosta odstopovala v Prago poslanca Vilder in dr. Pivko.

ODMEV BALUGDŽICEVE PREMESTITVE

Berlin, 5. februarja. Premestitev poslanka Balugdžice v Berlin je izzvalo v tujakih političnih in gospodarskih krogih veliko zadovoljstvo. Tej premestitvi se pripisuje velika važnost, ker prično 1. aprila trgovska pogajanja med Nemčijo in Jugoslavijo.

LJUBA NEŠIĆ POSLANIK V SOFIJI

Beograd, 5. februarja. Za našega poslanika v Sofiji je imenovan Ljuba Nešić, dosedaj poslanik v Varšavi.

V SPLITU SE ŽE KOPLJEJO

Split, 5. februarja. Na splitskih Bačvicah so se pojavili te dni prvi kopalci tega leta. Dočim se na bližnjem Mosoru beli še sneg, se prijatelji morja solčijo na obrežju in kopljejo. Temperatura znaša povprečno 13 stopinj C.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. — Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.955, Praga 224.50, London 276.40, Newyork 56.85, Praga 168.70, Berlin 18.505, Milan 244.50, Dunaj 802.50.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.1325, Pariz 20.45, London 25.22, Milan 22.27, Newyork 520. Praga 15.40, Berlin 123.25, Dunaj 78.25. — Triest: Beograd 41.10, London 113.20, Newyork 23.55, Pariz 92, Praga 68.50, Curih 451.

Dva meseca tiranskega pakta

V zgodovinsko važni dobi naš zunanji minister molči. — Analiziramo sedanji italijanski in predvojni nemški imperijalizem.

Odkar je objava tiranskega pakta med Italijo in Albanijo razburila vso jugoslovensko javnost in povzročila padec našega zunanjega ministra dr. Ninkiča, sta potekla dva meseca. Z naše strani se ni izvršila nobena javna enunciacija; naš novi zunanji minister še ni poiskal prilike, da bi označil stališče naše kraljevine. Počasi moramo tedaj na proračunske razprave, pri kateri bo dr. Perić moral precizirati naše oficijelno stališče k kočljivi zadevi albansko-italijanskih odnosov.

Italija nadaljuje ta čas svojo živahnost delavnosti. Pred nekaj dnevi je imel Mussolini intervju z dopisnikom N. F. Presse; tu je označil bistvo italijanske zunanje politike sicer samo na splošno, ali je vendarle tudi v tem z izrednim poudarkom naglasil ekspanzivno težnjo fašistične Italije. Tirade o prekipevali moči Italije, ki se mora razširiti, dasi še ne misli, zoper koga se bo obrnila, kakor je povedal gospod Mussolini, se čitajo kot govori, oziroma razprave predvojnih nemških profesorjev, ki so dokazovali kulturno premoč v Nemčiji in kulminirali v zahtevi, da gre Nemcem vodilna vloga v svetovni kulturi in politiki. Prav kakor so pred vojno na Nemškem nešteti tisoči, ki so resno verjeli tem tezam in stremeli za tem, da jih realizirajo, v zvezi z vojaškimi krogi izzvali zoper sebe ves svet ter postali žarišče nemira in napetosti, ki je postalo izvor največjih vojni dosedanjih zgodovine, prav tako vlado je prevzela po vojni fašistična Italija. Nemčija je bila sosedo velikim narodom in je imela vzpričo tega opraviti z nasprotstvom velesil.

Rusije, Francije in Anglije, Italija ima mnogo lažje stališče. V svojem sosedsrju ima majhne ali kvečjemu srednje velike države, med katerimi ima kot velesila premoč že sama po sebi. Zato je grmeči ton Mussolinijevih tirad, ako ga poslušamo s perspektive vzhodnih sosedov, nekoliko smešen in megalo-manski.

Edina velesila, s katero prihaja Italija v konflikte, je Francija; ali težnja italijanske ofenzivnosti je Balkan in sploh Orijent. Tu je italijanska vloga popolnoma negativnega značaja; oživetju skuša stara nasprotstva, kar se je pokazalo osobito v poskusih, potegniti na svojo stran Madžarsko in Bolgarijo. Dosedanji italijanski poskusi v tej smeri niso prinesli popolnih uspehov, znak, da se italijanska moč ipak ne ceni samo po silnih Mussolinijevih govorih, marveč tudi po faktični moči. Obkroževalna politika Italije, naperjena zoper našo kraljevino, ne more napredovati tako, kakor si želijo v Rimu, dasi seveda ne mislimo s tem podcenjevati italijanske opasnosti.

Poglavitna nevarnost je v tem, da je Italija s svojimi imperijalističnimi in ekspanzivnimi težnjami postala nevaren sosed za vse, bodisi direktno ali indirektno, s tem, da vzbujajo znova neupravičene nade in poostreje nasprotstva, ki bi se brez potuše z njene strani ne mogla obnoviti. V tem pogledu se po pravici Italija smatra za poglavitnega rušilca miru v Evropi in je v najostrejšem nasprotstvu z duhom sporazumnosti in pomirjenja, ki sicer prevladuje danes v Evropi.

Odpor proti italijanskim težnjam je danes evropska nujnost.

Zanimivosti iz naših krajev

Samomor iz dolgočasje. — Milijonska poneverba v Beogradu. — Neumetniško razračunavanje med vrhovnimi šefi gledaliških umetnikov

Ljudje kažejo v zadnjem času vedno manj veselja do življenja in skušajo v vedno večjem številu izsiliti preselitev iz te doline solz v lepšo neznanost na drugem svetu. Število samomorov je v zadnjih letih tako naraslo, da si oblasti že dali časa lomijo glave, kakor bi to dekadenco človeške družbe preprečili. Vendar pa je vse prizadevanje zaman. V največji meri je pripisovati ta pojav socialni bedi in splošnemu materializmu. Motivi, ki ženejo posameznike v smrt, so najrazličnejši, a skoraj v vseh slučajih posledica sodobne socialne krize. Vsaj tako bi se dalo soditi po dosedanjih številnih samomorih. Popolnoma novo kategorijo samomorilcev pa je postavila te dni 27-letna služkinja Mica Selija v Sarajevu, ki je izvršila samomor iz — dolgočasje.

V sredo jutrija je popolnoma v redu opravila svoj posel, skuhala zajutrak, se lepo oblekla, pomolila svoj običajni molitev, nato pa vzela več tablet sublimata. Učinek se je takoj pokazal in kmalu je začela klicati na pomoč. Prepeljali so jo takoj v bolnico, kjer so ji izpraznili želodec in ji tako rešili življenje. V pismu, ki ga je zapustila, sporoča, da gre v smrt radi dolgočasje. Njeno življenje, pravi, je bilo vedno enolično. Nikogar nima, da bi se zanj zanimala in tudi za njo nikdo ne vprašuje. Dobrega je imela na svetu malo in življenje, ki je tako dolgočasno, pač ne zasluži, da bi se zanj tako mučila. Zato gre raje v smrt. V pismu se končno odločno zavrača eventualne domneve, da bi bil njen čin posledica nesrečne ljubezni, ker radi tako neumnih in neresnih stvari bi si pač ne jemala življenja. Na koncu se spominja tudi časopisja in prosi, naj bi iz njene smrti ne delalo romanov, češ da ona takih stvari sploh nikdar ni rada čitala in je sploh niso zanimala, poleg tega pa da je tudi razlog, ki jo žene v smrt, preresen in prav nič romantičen.

Ko se je zopet popravila, je svoje

nazore o življenju temeljito spremenila in priznala, da je vendar le lepše na svetu kot pa si je prej domišljala.

V Beogradu so te dni odkrili milijonsko poneverbo pri neki tamošnji banki. Ruski emigrant Gjorgje Vollstein je dobil pred leti prav čisto mesto pri neki banki v Beogradu. S časom je postal bankni agent in je kot tak imel opravka vedno z velikimi vsotami. S svojimi korektnimi poslovanjem si je kmalu pridobil popolno zaupanje svojih šefov in nikdo ni niti najmanj sumil, da bi ga nekada dne premočila skušnjava. Pred par dnevi pa ga ni bilo v službo. Sprva so mislili, da je zadržan ali pa da je bolan. Zato se ni nikdo radi tega vznemirjal. Ko pa ga tudi še naslednjega dne ni bilo v banko in so začele stranke, s katerimi je bil v poslovnih zvezah, za njim povpraševati, so poslali slugo na njegov dom, da se informira, kaj je z njim. Še le sedaj so zvedeli, da je že pred dvema dnevoma odpuščen z orientekspresom. To je vzbudilo takoj sum. Začeli so pregledovati knjige ter končno ugotovili, da je odnesel nad 1 milijon Din. Dočim je v banki prejel mal denar, ga je mesto da bi njim izvršil določene finančne transakcije, pridržal zase. Policija je na podlagi poizvedb ugotovila, da je pobegnil v Francijo. Za njim je izdana tirailica.

Beograščani so imeli v četrtek dopoldne priliko opazovati na Terazijah, eni najpomembnejših beograjskih ulic, naveden prizor. Ko je na ulici najživahnejše, sta se sredi ulice srečala šef umetniškega oddelka prosvetnega ministrstva Milan Dimović in bivši upravnik Narodnega gledališča v Subotici Robert Matijević. Po kratkem pozdravu sta si skočila v lasje in se začela sredi ulice koflutati. Incident, ki je vzbudil v Beogradu veliko pozornost in mnogo komentarjev, je namreč posledica demontaže naše prosvetne politike.

Ministrstvo je pred kratkim odstavilo Matijevića kot upravnika gledališča v Subotici na njegovo mesto imenovalo drugo osebo. Matijević je radi tega prišel v Beograd ter zahteval pri ministrstvu pojasnila. Poslali so ga k šefu umetniškega oddelka Dimoviću, ki pa ga ni hotel sprejeti. Matijević trdi, da je ta povzročil njegovo odstavitev iz osebnega sovraštva. Radi tega ga je hotel na ulici prositi za pojasnilo. Ker pa je tudi tu odklonil vsako informacijo, se je Matijević tako razkačil, da mu je prišolil par prav gorkih zausnic. Seveda mu tudi Dimović ni ostal ničesar dolžan. Beograjska policija pa je vzela g. Dimovića v svoje varstvo ter obsodila Matijevića na mestu na tri dni zaporu, nespremenljivo v denarno globo. Matijević je moral kazen takoj nastopiti.

Konflikt

med kraljem in Mussolinijem

Demanti italijanskega poslanstva.

Svoj čas smo objavili poročilo, ki smo ga prejeli iz Trsta o diferencah med italijanskim kraljem in ministrskim predsednikom Mussolinijem. Isto vest so objavili tudi razni inozemski listi. Sedaj smo prejeli naslednje

OBJAVO

kraljevega generalnega konzulata Italije v Ljubljani.

Kraljevo italijansko poslanstvo v Beogradu demantira najobsebnije vse vesti, objavljene pred kratkim v nekaterih časopisih glede spora med kraljem in predsednikom italijanske vlade. Vse tozadevne resnične in lažnjive vesti so brez vsake podlage in jih je smatrati kot tendenciozne in zvijačne.

Boj za našo univerzo

(Dopis iz akademskih vrt.)

Ko se je ob prepratu izpolnil stoletni sen našega naroda, je šlo to dejstvo skoro neopazeno mimo naše javnosti. Silnejši dogodki in njihove posledice so se pretresali dušo našega človeka in mu odvračali pozornost z viškov kulture. Življenja na srdito borbo za obstanek. Med tem pa je mlada institucija rasla. Plovdovi njenega naučnega in znanstvenega dela so se kazali vedno očitneje.

Politične razmere in gospodarsko stanje naše države v zadnjih dveh letih pa so začele spravljal na površje vesti o delnem ali celo o popolnem ukinitju te naše institucije. Ob vsaki taki priliki je zavrselo na Kongresnem trgu kakor bi dregnil v sršenovo gnezdo. Zato ni čudno, da stoji kot poglavitna želja v noveletni sentenci predsednika akadem. reprezentance: ukinitje vzemirajočih vesti in vojne stanja. Naši visokošolci so kot najbolj priadeti začeli voditi račune o vsakem pokretu, ki se tiče naše univerze. Da bi se tem čim bolj učinkovito afirmirali, so prešli celo preko mišljenjskih nasprotij in se pred leti enotno organizirali v Svetu slušateljev ljubljanske univerze, svoj reprezentanci.

Naloga SSU je, da kot prvobornik na čelu vseh fakultet in vsega dijaštva vodi dijaški pokret za obstoj in razvoj naše univerze. Ni dovolj, da univerzo imamo, ni dovolj, da nam ta univerza na zunan predstavlja višek našega kulturnega razvoja, temveč zahtevamo in hočemo, da je naša univerza sveto ognjišče znanosti in vede, ognjišče, ob katerem naj bodo ljubiti čuvarji vsi sloji našega naroda.

Naša univerza je še nepopolna. Temeljini kamni našega ognjišča se majojo in razpadajo. Ne zahtevamo več kar imamo; dajite le temu, kar še živi, možnost resničnega življenja. Kdo si more predstavljati uspešen študij naših akademikov v tej nepopolnosti naših knjižnic in učnih virov? Kako naj se razvije naša institucija, ki jim manjka najpotrebnejša oprema in aparatura. Boj naših slušateljev za borni obstanek dostikrat ni mnogo lažji od onega, ki so ga vodili po Dunaju veliki mojstri našega naroda. Vprašanje prehrane je neresno, stanovanjske razmere skrajno nepopolne. Prežalostno silijo bi dobili, če bi se začeli natančneje pečati z zdravstvenimi in socialnimi razmerami naših akademikov.

Slušatelji sami si pomagajo kakor vedo in znajo. Za svoje cilje potrebujejo predvsem gnetilne sredstva. Zato so se letos združili v namenu, da priredijo svoj Prvi reprezentančni ples slušateljev ljubljanske univerze. Pokazati hočejo javnosti svojo enotnost in reprezentiranju, v boju in delu. Dobiti pa hočejo tudi sredstva za ureditve svojih ciljev za prepotrebne znanstvene in socialne ustanove, zlasti knjižnice in bolnišnice blaginje. Ta ples so izbrali akademiki kot priliko, da ob njem in na njem izvrše revijo onih, ki jim besede, naš mladih rod — naša bodočnost, i. t. d. niso le fraze. Res ni prijetno se žrtvovati, to-

da še tem huje bi bilo, če bi akademiki naložili na nerazumevanje, na prezir in na odpor. Vendar pa se nam tega ni bati. Časten odziv onih, ki smo jih iz vseh krogov prosili za sodelovanje, nam daje najlepše nade. Naj imajo zavest, da njihovo žrtvovanje ne gre samo za zunanji sijaj ali celo za zabavo akademikov, temveč da je vsak po svojih močeh polgal kamen k ponosni zgradbi naše univerze. Ta zavest naj jim bo poleg naše hvaležnosti plačilo za njihovo požrtvovalnost.

Izpred sodišča

Bojevitih vasovalci.

Pri posetniku Joži na Gorenjem je bila lani oktobra zbrana večja družba. Prišli so vasovalci tudi fantje iz sosednje vasi in se pomešali med družbo.

Pa tu vasovalci so kmalu zvedeli domači fantje; najbolj se je razjezil Ficej, ki je ljubil Jožovo Manco in je nešteto krat pod njenim oknom v mesečini prisegel ljubezen. Prišli so domači fantje klicati predzve vasovalce sosednje vasi na koražjo, a dospeli so prepozno, pri Joži je že vladala tema in hiša je bila zaprta.

Ficej in njegov tovariš Cicelj sta jela klicati Jožo in zahtevati, naj odpre. Joža je prišel k oknu in ker sta mu obljudila, da bosta mirna, jima je res odprl. Komaj sta bila fantiča na tlem, sta pričela razgrajati. Ficej je udaril z nogo ob tla, dvignil odprt nož in zavpil: »Zdaj mi naj pa kdo kaj reče!

Pa mu je rekla Manca, naj gre in naj bo miren; pa tudi drugi so jima svetlovali isto, kar je toliko uplivalo, da sta res odšla.

Ko sta bila zunaj, jima je bilo žal, da sta tako na lepem zapustila hišo. Cicelj je hotel dati svoji nevojni duška in jel divje bunkati po oknu, da je ubil 8 špe. Nato sta jela fantiča, ki sta bila precej vinjena, spet razbijati po vratih. Potem sta siloma vrtila v hišo, ter jela z noži mahati okoli sebe.

Manca je spet poskusila pomiriti Ficejlna, pa je bilo vse zaman. Fanta sta zdvijala in uboga Manca je dobila še lahne poškodbe z nožem; pa tudi njena svačinja je dobila rano v roke.

Fantič bosta zdaj mirovala in sicer Ficej 3, a Cicelj 2 meseca. Povabil ju je senat na vasovanje v zamreženo kamrico.

Otrok je vtočil.

Lani oktobra je odšla Jera iz Ithana na njivo in pustila pred hišo svoje tri otroke v družbi sosedovega Francejčka, ki je šele 6 let star. Za njo je nekaj časa taval poldrugo leto stari Jožek; ker je mati mislila, da se je blizu hiše kmalu vrnil, je šla dalje.

Ko se je vrnila, je opazila, da Jožka ni doma. Preplašena je poklicala sosedo in našla sta fantiča šele čez eno uro mrtvega v potoku; kamor je otročič zdrknil.

Ker je bil Jožek že večkrat v tej družbi, pač ni uboga mati mislila, da se mu bo kaj pripetilo.

Jera je znana kot skrbna gospodinja in dobra mati. Senat je smatral dogodek za nesrečen slučaj, za neprilikačo nezgodo in jokajoča Jera je odšla potolažena domov.

1. III. 1927

— Gvetno slavlje v Yokahami — v vseh prostorih »Narodnega doma«.

Tržne cene v Ljubljani

dne 1. februarja 1927.

Govedina: v mesnicah po mestu in na trgu I. 18. II. 15. jezik 18. vampi 8—10, pljuča 8, jeta 18. I. 18. ledice 18, možgani 18. I. 10. — Tetelina: I. 20. II. 17. — Svinjina: I. 22.50, II. 19—20. pljuča 10, jeta 15, ledice 25, glava 7.50, slanina trebušna 18, riba in sala 20, mešana 19, mast 30. 25. šunka 30—35, prekajeno meso I. 23. II. 25—27.50, prekajeni parkli 8—10, prekajeni jezik 35. — Drobnila: koštrunovina 13—14, jagnjetina 20. — Konjsko meso: I. 8. II. 6. — Klobase: krakovske 40, debrecinske 40, hrenovke 35, posebne 35, tlačene 25, kranjske svezje 25, polprekajene 32 do 35, suhe 50, prekajena slanina 23—25. — Perutnina: piščanec majhen 17. večji 20, kokoš 25—35, petelin 30—35, domači zajec 13, divji zajec 50—60. Ribe: karpi 25—30, linje 25, sulec 60, klini 15—20, petenke 10. — Mleko in mlečni izdelki: mleko 2.50—3, surovo maslo 44, čajno maslo 53, maslo 44, bolniški sir 36, sirček 10—12, jajca 1.25—1.50. — Sadje: jabolka luksuzna 10. I. 8. II. 7. III. 6, oranže komad 0.50—2, limone 0.75—1, fige 12—16, dateljni 228, orehi 12, luščeni 84. — Kurivo: premog 42, trda drva kuhič. m. 150, mehka 75. — Krma: sladko seno 100, polsladko 80, kisle 75, slama 50. — Zelenjava: solata ajerska tržaška 20, endivija 16, motovilček 40, radič 14—16, pozno zelje 6—7, kisto 3.50, ohrovt 6—7, karfiol 10—12, koleraba potzemeljska 1.50, špinata 20, čebula 4—5, česen 8—10, krompir 1.50—2, repa 1.50, kisa 2.50—3, korenje 1.50—8, peršiljček 8, zelenjava za juho 8, artiško 3 Din kom. odnosno kg.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 5. februarja 1927; katoličani: Agata; pravoslavni: 23. januarja: Kliment. Jutri: Nedelja, 6. februarja 1927; katoličani: Doroteja; pravoslavni: 24. januarja: Ksenija.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama »Slaba vest«. — Opera: »Carmen«. D.

Kinematografi: Matica: »Micka iz Pratre«. — Dvor: »Plamen lažec«. — Ideal: »Potopljeno brodovje«. Plesne prireditve: Crno-bela reduta na Taboru. — IV. spornik karneval v Narodnem domu.

Predavanja: Ob 17. pri »Sokliču« pred Konjušnico. Predava dr. Stane Rape: »O zgodovini zrakoplovstva itd.«. — Ob 16.30 v Akad. kolegiju: Kurz iz alkoholnega vprašanja.

Zabavni večer »Československe obce« ob 20. v Zvezdi.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Gledališča: Drama: ob 15.: »Triglavska bajka«. Ob 20.: »Gobsek«. Premijera: — Opera: »Terezina«.

Kinematografi: Matica: »Micka iz Pratre«. — Dvor: »Plamen lažec«. — Ideal: »Potopljeno brodovje«.

Poučni predstavi: »Potovanje okoli sveta« ob 9.30 in 11. v Matici.

Predstava »Vrag in Kaira« popoldne na Taboru. Priredi »Českoslov. obce«. — Ob 20. v salonu pri »Levici«: predstava: »Vražja misel. Prirede vojni invalidi«. — Veselja pevskega društva »Sava« pri Brclju v Stepanji vasi.

Spornice prireditve: Drsalne mladinske tekme na drsališču SK Ilirije ob 8. — Ob 19.30 sprevid mask in maskerada na ledu. — Smuške tekme za prvenstvo Slovenije v Mojstrani.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta. Jutri: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkoc, Mestni trg.

Solnce zaide danes ob 17.18, vzhaja jutri ob 7.15 in zaide ob 17.14.

Za naše naročnike.

V ponedeljek naj izvolijo dvigniti nakaznice naročniki z začetnimi črkami O. P. Qu.

II. jubilejna nagrada „Slovenskega Naroda“

Tekom februarja bo prišel v promet drugi, na poseben način označen izvod »Slovenskega Naroda«, s katerim bo zopet zvezana nagrada 1000 Din. Svetujemo vse naročnikom, da vedno shranjujejo številke »Slovenskega Naroda« vsaj za en teden, ker bomo seveda šele naknadno objavili, kdaj je izšla ona srečna številka in kako je označena.

Sport

— Nogometne tekme za evropsko prvenstvo. Kakor smo že poročali, se je na Dunaju vršila konferenca srednjeevropskih držav za odigravanje tekem za evropski pokal, definitivno pa se bo o tem vprašanju sklepalo na konferenci v Curihu dne 5. in 6. februarja. Evropske države se razdele na šest skupin. Zmagovalci vsake skupine tekmujejo nato med seboj po sistemu prvenstva. Država, ki doseže največje število točk, dobi naslov »Prvak Evrope«. Tekme se bodo igrale vsako drugo leto.

— Občni zbor Saveza Motoklubova Kraljevine SHS. III. redni občni zbor Saveza Motoklubova se vrši v nedeljo dne 27. februarja 1927 ob 10. uri dopoldne v prostorih Automobilskega kluba Kraljevine SHS. Sekcije Ljubljana, Kongresni trg 1/1 (Kazina). Glasom 8. II. II. točke f) je treba predloge za občni zbor predložiti pisмено najmanj 14 dni poprej do zadnjega 13. februarja t. l. Savezu Motoklubova v Ljubljani. Nominirane delegate je glasom istega paraagrafa naznaniti do 20. februarja t. l., nakar razpošlje Savez tozdevne izkaze nize.

— Najboljša plavalca na svetu umrla. Iz Amerike prihaja vest, da je znana in slovita plavalca Sybilla Bauer nenadoma umrla. Sybilla Bauer je leta 1924 na pariški olimpijadi postavila nov svetovni rekord v hrbtnem plavanju na 100 metrov. Razen tega je postavila celo serijo novih rekordov na proгах od 150 do 440 yardov.

— Tunney pride v Evropo. Kakor javljajo ameriški listi, odpotuje svetovni prvak v boksu Gene Tunney v maju v Evropo, kjer bo v Angliji, Franciji in Nemčiji absolvirval več propagandnih borb.

H. J. Magog:

Borba za ljubezen

— Veste-li, kako je Mož s krinko krstil svojo domeno? je skrivnostno povzel mister Gingle. Nazval jo je »Palačo delirija«. Jaz jo točneje imenujem »Kraljestvo norcev«. Zakaj v njej prebivajo sami blazniki, ki bi jih vse veljalo vtakniti v prislino jopiče in odpeljati v blaznico. Ah, res, lepo družbo je tod zbral Big Johnson! Lahko se ponaša z njo! Kakopak je bilo meni njegovo skrivališče dobro znano... to se pravi, govorili so mi o njem... Zvedel sem lepe stvari... Podoba je, da se za temi zidovi dogajajo najneverjetnejše stvari. Vredno bi bilo ogledati si jih!... Toda pravijo, da so se tisti, ki so se drznili vdreti v Johnsonovo zatočišče, vrtnili z zvedenimi možgani in lasje so se jim od prestane groze pobelili kakor sneg!

James je drhteč prisluškoval. In v tem gnezdu se je nahajala mis Perle, ujetnica med norci!

Brutalno je prišel detektiv za rame.

— Požuriva se! je viknil ukazovalno.

Gingle je odmahnil z roko. Ne vznemirjajte se! je zavrnil mladega igralca. Če vas moj pokoj kači, vedite, da se nama nikamor ne mudi in da ne bova ničesar zamudila.

Z mehanično gesto je hotel izvelič svojo uro, toda James ga je vnovič pograbil za roko.

— Ne dražite me! je mrko zarenčal igralec.

— All right!

Mister Gingle je triumfal.

Premiril je razdaljo, ki ju je ločila od vzhajajočih skalnatih sten. James je drgetal od nervoznosti.

— Kako je norec odkril to skrivališče? je pomislil na glas.

— To vprašanje je za naju brez pomena, je odgovoril mister Gingle. Dovolj naj vam bo, če vam povem, da zanj ne ve živa duša na svetu. Razen naju in črneke možica, ki je v službi Moža s krinko, ni še nobeno umno bitje stopilo v ta kraj, ki ni zaznamovan v nobenem atlantu na zemlji.

— A vendar ste našli pot do njega v aeroplani, se je začudil James. Po tem takem vam je morala biti njegova lega natančno poznana!

— Moja skrivnost, je zagotal mister

ster Gingle. Ne izprašujte me o tem, ker vam ne morem dati nikakih pojasnil.

Čez obraz mu je bušnil skrivnoststen sarkastičen nasmeh. James je uvidel, da je škoda vsake besede.

— Naj bo! je zagodrnjal. Poglavitno je, da sva tu. Kadar bo treba odotd, mi boste že pokazali pot. V ostalem sem uverjen, da sva še v Ameriki.

— Kdo vam to jamči? se je zarežal mister Gingle.

— Ničče; ali zdi se mi, da je vožnja trajal jedva nekoliko ur.

Detektiv se je še bolj zagrohotal.

— Kdo vam pravi, da sva bila v zraku le nekaj ur? Vi ste spali; torej niste mogli kontrolirati časa!

— Naj bo! se je udal James. Pustiva to in razpravljajva raje o vaših načrtih. Saj me menda niste pripeljali semkaj zato da bova motrila pokrajino?

— A vendar ste našli pot do njega v aeroplani. Po tem takem vam je morala biti njegova lega natančno poznana!

— Moja skrivnost, je zagotal mister Gingle. Ne izprašujte me o tem, ker vam ne morem dati nikakih pojasnil.

Čez obraz mu je bušnil skrivnoststen sarkastičen nasmeh. James je uvidel, da je škoda vsake besede.

— Naj bo! je zagodrnjal. Poglavitno je, da sva tu. Kadar bo treba odotd, mi

boste že pokazali pot. V ostalem sem uverjen, da sva še v Ameriki.

— Kdo vam to jamči? se je zarežal mister Gingle.

— Ničče; ali zdi se mi, da je vožnja trajala jedva nekoliko ur.

Detektiv se je še bolj zagrohotal.

— Kdo vam pravi, da sva bila v zraku le nekaj ur? Vi ste spali; torej niste mogli kontrolirati časa!

— Naj bo! se je udal James. Pustiva to in razpravljajva raje o naših načrtih. Saj me menda niste pripeljali semkaj zato, da bova motrila pokrajino?

— Kakopak da ne! Veseli me, da ste se spametovali in opustili nepotrebna vprašanja. Tako se bova najlažje spoznamela. Predlagam vam zvezo. Kaki so vaši nameni? Rešiti hočete miss Perlo. Kaka je moja naloga? Ujeti Biga Johnsona in njegovo toplot. I v am i meni bodo načrti uspehi mnogo lažje, ako skleneva zvezo. Pristanete na moj predlog?

Veliko zanimanje za ameriškega strica

Milijonska dedščina Viljema Ciglerja razburja duhove širom cele Slovenije.

Parkrat smo že poročali o milijonski dedščini, ki jo je zapustil neki Viljem Cigler, ki je pred letom dni umrl v Chicagu. Njegovo premoženje znaša 250 milijonov dolarjev in ameriške oblasti sedaj iščejo srečne dediče. Že na naše prvo poročilo se je oglasilo v uredništvu več interesentov, ki so se začeli zanimati za bogatega, četudi doslej neznanega ameriškega strica. Kako bi tudi ne! 250 milijonov, pa če bi bilo tudi samo kron, niso mačje solze. To pa so celo dinarji! Zato se že izplača, da se človek potruži in dokaže, da je za blagopokojnim vsaj v daljnem sorodstvu in indirektnem pokolenju.

Ciglerjev je širom Slovenije vse polno. Sicer ni mogoče, da bi bili vsi slovenski Ciglerji in Ciglerji potomci ameriškega strica, vendar pa je zelo verjetno, da so njegovi najbližji sorodniki doma v Sloveniji. Znano je, da se je v prejšnjem stoletju mnogo Slovencev izselilo iz Slovenije v blazeno ameriško deželo, ki je tudi res marsikomu postala druga domovina, kjer si je s trudom in delom prihranil lepo premoženje. Taki slučajni so sicer bolj redki, toda marsikdo je že dobil iz Amerike prav nepričakovano dedščino. V današnjem težkem gospodarskem položaju so seveda milijonski ameriškega strica še tem bolj vabljivi.

Vest o bogati dedščini se je kmalu raznesla širom cele Slovenije in dan za dnem se sedaj oglašajo v našem uredništvu ljudje, ki denarje, javljajo imajo pravico do tega denarja. Javljajo se nam iz Kranjske in Štajerske, Gorenjci in Dolenjci, Prieki in Poljančci, od vseh strani nas oblegajo s vprašanji in prošnjami za podrobnejša pojasnila. Žalibo jim ne moremo ustreči, da bi iskreno želeli, da pripomo-

remo temu ali onemu do te nepričakovane sreče. Obrnili smo se na ameriško poslaštvo v Beogradu s prošnjo, da nam pošlje o čeli stvari natančnejše podatke. Čim prej nam to obvestilo, ga bomo objavili.

Doslej se je javilo pri nas že 32 interesentov, ki imajo v svoji rodbini prednike s tem imenom in ki so se pred davnimi leti izselili v Ameriko. Nikdo sicer ni bil s temi rojaki v kakih stikih, toda našega tega ali onega strica in teto, ki se ga spominja. Interesenti pripadajo vsem stanovom in vsakemu bi privoščili, da bi dobil vsaj del te vsekakor velike dedščine. Med njimi so državni uradniki, učitelji, rudarji, delavci, kmetje. Neka kmetica je prišla peš z Gorenjske, da se informira kako stoji ta stvar.

«Strašen denar mora to biti! In koliko milijonov! Jej, jej, kaj je neki počel, da je toliko spravil skupaj! Oh, ko bi dobila le par tisočakov, da bi lahko plačala davke in si opomogla od zadnje povodnji!» je tarnala in z zapužanjem pričakovala, da ji navdahnemo vsaj upanje, da ne bo ostala prazen rok.

Drugi zopet nam piše: «Često sem zidal gradove in si v duhu slikal, kaj bi vse storil, če bi našel takega ameriškega strica, ki bi mi zapustil kaj cvenka. O, ko bi mi bila le tokrat sreča naklonjena in me ne pustila praznih rok. Tudi drugi bi imeli od tega koristi... Vsem bi rad pomagal, sedaj pa sem revež, državni penzionist, ki doživam pokojnino še v kronah. Lahko si mislite, kaka sreča bi to bila zame in za mojo številno družino...»

In tako sanjajo mnogi o milijonski dedščini. Privoščimo in želimo jo vsem, ker če jo tudi razdele na več delov, bo prišlo še na vsakega dovolj.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 6. Ob 15. »Triglavska bajka«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ob 20. »Gobsek«. Premijeri. Izv. Ponedeljek, 7. »Pahljača lady Windermere«. C. Torek, 8. Zaprt.

OPERA.

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 6. Ob 15. »Terezina«. Opereta. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 7. Zaprt. Torek, 8. »Tannhäuser«. E.

Koncert vijolinskega virtuozu Vaše Prizhode

Svetovni sloves, ki si ga je v kratkem času pridobil rojak Ondriček, Kubelika, je tudi pri nas napolnil Unionsko dvorano do zadnjega prostora. Po vsej pravici njegovo tehnično znanje je fenomenalno, skoroda nedosegljivo. Izbra del, ki jih je izvajal, je bila podrejena temu njegovemu znanju, zato nam ne gre soditi del, temveč to, kar je z njimi prikazal virtuoz. Občudovanja vredna je čistost in sigurnost njegove igre v vseh načinih vijolinске tehnike, zlasti v flazoletnih skokih, dvojnih flazoletih, dvojnih trilehkih, skakajočem loku, picikatom v levi roki, v čistosti pasaja do najvišjih in vijolini močih tonih. Da pa ni pri njem samo tehnična poslednja cilj, je pokazal tudi z globokimi, iskreno pojočimi deli manjših skladb. Široka publika pa hoče v prvi vrsti občudovati preko vsakdanje mere ideje znanje. In za to je bilo, kakor rečeno, prilike ves večer. Ni tehnika postranska stvar, temveč je glavni pogoj za dosego suverene obvladani vse umetnosti: Brez primerne tehnike ne zaigra na vijolini, klavirju itd. niti najprostejše stvari. Zato je bil koncert Prizhode sijajna spodbuda za naše vijolinske učence. Vse to se da s talentom in železnostjo pridostiti doseči in še več.

Na klavirju je spremljal virtuoz, če smem reči, dovolj suho, njegov rojak Charles Černé. Sicer pa vse te skladbe, pa radne točke vijolinskih virtuofov, ne do puščaj (in tudi tega namena nimajo) sp. emljevalcu do samosvojega uveljavljenja. Oba umetnika sta se izkazala tudi kot spretna prijetevalca transkripcij, ki so seveda priročno na njuno močno znanje. Po vsaki točki jima je publika šumno aplavdirala in ob koncu programa sta morala, hočeš, nočeš, dodati še več skladb.

Vaša Prizhoda igra na vijolini vijolinskega graditelja Gagliano, a ima še drug instrument Magginija. G-struno ima zlato, ostale pa so Tomastik-strune.

Gledališki pregled

Ruski pisatelj Gorki je ostro protestiral v »Izvestijah« proti dejstvu, da je mnogo njegovih znanecv priobčilo njegova pisma, ki niso bila niti najmanj namenjena za javnost. Nadalje je komisar Lunačarski izdal knjigo »Najboljša dela M. Gorkog« brez njegovega dovoljenja in ne da bi mu nakazal honorar. Gorki pravi v protestu, da ološno zavrača, da se z njim tako dela, kakor da je že mrtav.

Slavni dirigent milanske Scale Toscanini se vrača iz Newyorika, kamor je šel kot dirigiral »Newyorško Filharmonijo«. Pravijo, da je živno zbolel, drugi pa govorijo, da je prišel v konflikt z ravnateljem »Filharmonije« radi finančnih in umetniških vprašanj.

»Kartela zveza nemških otterskih nametševcev« je imela sejo, na kateri je sklenila izdati javen opomin na starše, naj ne puščajo svojih otrok h gledališču, češ da so odrli v Nemčiji, Čehoslovskiji, Avstriji in Švici tako prenapolnjeni, da so izgledi za

uspešen engagement naravnost brezupni. Isto velja tudi za našo državo.

V Parizu je v gledišču Michelin nastal med predstavo kratki stik, vse luči so ugasnile in zasmrdelo je po požaru. Publike se je polastila silna panika in drla je v neredu proti izhodu. Igrali so baš Tristan Bernardovo igr. »Gospodar hiše«. V najbolj kritičnem trenutku je stopil igratelj Clermont pred rampo in z električno svetilko v roki nagovoril občinstvo ter mu v improviziranem humorističnem govoru naslikal vse komične situacije, ki lahko nastanejo radi kratkega stika. Tako je fasiniral občinstvo, da je ostalo popolnoma mirno dve minuti, nakar so luči zopet uredili. Občinstvo je postalo dobre volje in med aplavzom zahtevalo, da Clermont svoj govor ponovi. Njegova hladnokrvnost in duševna prisotnost je preprečila marsikatero nesrečo in je bil v tem slučaju zares »Gospodar hiše«!

Na Dunaju bo režiral ravnatelj Južnij A. Iv. Sumbatov-Južinov na nemško prestavljeno dramo »Izdajstvo« s člani »Volks-theatra« in z njo gostoval tudi v tujini.

Državno gledališče je gostovalo v Essenu z igrama »Labod« in »Poročni dnevi«.

V veliki koncertni dvorani so prvič scenično uprizorili Händlov opero »Rodelinde«. Državno gledališče igra Jules Romainsovega »Diktatorja« v Heinejevi režiji. Igrali bodo tudi Fr. Werflowa dramo »Pavel med judi«. Akademietheater igra veseloigro »Marika«, ki jo je spisal Madžar St. Zagon, isti oder pripravlja tudi nanovo Wildgamsovo »Ljubezenc«. »Vh. a. d. Wien« je imel 1. t. m. Theatre paré in sicer so peli Gounodovo »Margaret« (Faust) z Vero Schwarz, J. Kiepurio in J. Baklanovim v naslovnih vlogah. »Lerne-Holenijeva« »Avstrijska komedija« ima na Josefstadt-skem gledališču prav lep uspeh. »Kammer-spiele« so morale črtati iz revije »ABC« neko sporno mesto, ker je prišlo do demonstracij. »Znana komorna pevka Selma Kurz, o kateri so poročali, da je umirovitelna, ostane in nadalje član državne opere, pač pa zapusti ta oder Berta Kiruna, ki gre v Nemčijo in to iz privatnih razlogov.

Na Dunaju je praznovala te dni 85-letnico slavna dramska učiteljica Valerie Grey. Imela je svoj čas lastno gledališče, poučevala je med drugim J. Kainza, ki se je šolal pri njej, ko je bil že na višku svoje slave. Ta dama je obževala z Bismarkom in Moltkejem ter hrani pisma Fr. Josefa I., ruskega carja, Liszta, Bülowa, Wagnerja, Anzengruberja in dr.

Direktor Schalk je šel v Solnograd preizkušat akustiko tamkajšnjega orkestra za slavnostne igre. Gen. direktor dunajskih državnih gledališč Schneiderhahn je namreč zahteval od njega, da se mora zjediniti z Reinhardtom glede programa.

Beograd igra komade: »Nežnost« (Bataille), »Rigolotto«, »Lohengrin«, Dohmanjev balet »Pierettin pajolanc«, »Ukročene goropadičce« (Shakespeare), »Gentlemen« (Galsworthy); »Zidinja«, v Maneži pa: »Kiki« (Picard), »Dnevi našega življenja« (gostovanje akad. dram društva), »Pegica«, »Vera Mireeva« (Urvanov, predstava družva ruskih književnikov), »Voze« in »Zona Zamfirova«.

Zagreb je imel dve ljudski predstavi: »Hasanaginica« z beogradskim gostom D. Radenkovičem in »Graničar« za njihovo 70-letnico z Drag. Freudenreichom v naslovni vlogi. Sicer pa igrajo komade: »Dnevi našega življenja«, »Hoffmannove pripovedke«, »Večni mornar«, »Vihar« (Shakespeare), »Dybuk« (Anski) in »Ples mask«. Na VII. matineji Filharmonije so imeli repertoar: Beethovnovo III. simfonijo (Erofa), »Simfonični ples in iz Bernsteinove cikla »Moj domovina« del »Strahovi« in »Solna polja«. L. Šafranek je izročil zagrebški operi svojo novo opero »Kraljica Medvedgradska« po Senoimov romanu.

Sarajevo igra »Holandsko ženico« in »Stambulsko rožo«, Split na opereto »Orlov«.

Ljubljanske operne novitete bodo: »M. Butterfly« v novi zasedbi in Sattnerjeva »Tadac«.

Fr. L.

Is gledališke pisarne. Delavska predstava v ljubljanski drami se vrši danes, v soboto, ob 20., in sicer se uprizori taborna Anzengruberjeva narodna igra »Slaba vest« z go. Juvanovo, go. Balatkovo in gd. Rakarjevo ter z gg. Cesarjem, Lipahom, Medvenom in Plutom v glavnih vlogah. Cene za to predstavo so izredno znižane. Vseled obolenosti G. Betetta mora odpasti nedeljska popoldanska uprizoritev opere »Cosi fan tutte« in se mesto nje poje Straussova opereta »Terezina«. Pri tej predstavi igra komično vlogo brisavskega pomočnika Danijela naš izvrstni humorist G. Vekoslav Janko, ki je po svojem Penizu znan po celi Ljubljani pa tudi v vsej okolici. Drama uprizori ob 15. uri popoldne »Triglavska bajka«, ki je namenjena tako mladini kakor tudi odraslim in ki je pri vseh dosedanjih uprizoritvah ugažala našemu občinstvu. V bajki nastopi skoro ves naš ansamb in pa del baleta. Zvečer ob 20. pa je premijera Hasenclerjeve drame »Gobsek« v Sestovi režiji. Operna popoldanska in dramska popoldanska predstava sta po znižanih cenah.

Beogradski mesečnik »Žena i Svet« o Zofki Kveder-Demetrovičevi. Veliki in krasno, izredno bogato ilustrirani beogradski mesečnik »Žena i Svet« prinaša v številki 2 t. l. obširno biografijo pok. pisateljice Zofke Kveder-Demetrovičeve s sliko. Temeljiti življenjepis je napisala Minka Goverkarjeva.

Beethovnovi spominske svečanosti v Ameriki. Beethovnovi 100-letnici proušave v Newyoriku v času od 20. do 26. marca t. l. Izvajala se bodo največja Beethovnova dela, ki bodo dostopna vsem slojem ameriškega prebivalstva. Beethovnovi življenja bo pojasnjeval poseben film, ki bo na razpolago tudi univerzam, šolam in drugim prosvetnim organizacijam.

Hartley Kanners. Peg, srček moj. Veseloligra v treh dejanjih. Poslovenil O. Sest. Zbirka »Oder«. 16. snopič. V Ljubljani, 1927. Založila Tiskovna zadruga. Str. 99. Cena Din 18. — Ta tridejanska veseloligra predstavlja prijeten repertoarni komad vseh diletskih odrov. Pred par leti v angleščini napisana, je znala s svojo resnično ljubko in prijetno vsebino izvajati velike uspehe po vsem svetu. Ni čuda, čeprav so vozna leta že davno za nami, občutimo še vsi trpke posledice grozot — zato nam je svetel smeh jekani in ljub tovariši. »Peg, srček moj« nosi kot glavno vsebinsko pogoje borbo proti okostenelim formam občanov ljudi, proti smešnim aluram aristokratov, plemičev in snobe. Iz Pegice, mladega zdravega in nepokvarjenega dekleta z dežele, veje toliko svežosti, da že ta edini moment opraviči njeno pravo. — Lepa, tiha ljubezen, prvi sen mladega dekleta in resnega možaka, kateim nasproti stoji okostenela tradicija »lepega obnašanja«, zmagala nad nesmiselnostjo form. — Veseloligra, ki ne stavi glade scene nikakih velikih zahtev, bo dobrodošla vsem majhnim odrom in bo gotovo uspeša povsod. — V naših gledaliških je dosegla velik uspeh in se je igrala kar v serijah.

Obrtniški jubilej

V ponedeljek dne 7. februarja bo praznoval načelnik Zveze obrtnih za drug. g. Engelbert Franchetti 30-letnico svojega obrtovanja in 30-letnico javnega delovanja. Dne 7. septembra 1897. je otvoril na Jurčičevem trgu št. 3 svojo brivnico, ki jo je vodil na tem prostoru deset let. Dne 1. maja 1906 pa se je preselil v sedanje prostore, to je v bivšo Hribarjevo palačo na Dunajski cesti št. 20. Komaj mesec dni potem, ko je postal samostojen obrtnik, je bil izvoljen za tajnika, pozneje pa za načelnika Zadruge brivcev v Ljubljani in od tega časa datira njegovo plodno delo za organizacijo obrtnih zadrug in obrtnišva sploh. Franchetti je oživel zadrugo, ustanovil nove, on je postavil temelje našim razvijačim se organizacijam našega obrtnišva. G. Engelbert Franchetti iskreno čestitamo k temu lepemu jubileju in mu želimo, da bi žele obilne sadove svojega obrta ter da bi ostal še dolgo, dolgo vrsto let boren in voditelj našega obrtniškega pokreta!

V brivnico g. Eng. Franchettija zahaja še danes nekaj naročnikov, ki so njegovi naročniki že od prvega dne njegovega obrtovanja.

Istoačasno praznuje g. Franchetti še drug jubilej. Ko je postal samostojen obrtnik, se je naročil na »Slovenski Narod«, med katerega naročnike spada od takrat nepretrgoma, torej že tudi 30 let. V tem času je za list tudi mnogo delal in pisal zlasti o obrtniških zadevah, zato se ga ob sedanjem dvojnem jubileju spominjamo s hvalčnostjo tudi mi.

Sokol

Telovadne tekme JSS

na pokrajinskem zletu v Ljubljani leta 1927.

Po sklepu tehničnega odbora JSS in zbora župnih načelnikov se bodo vršile ob priliki pokrajinskega zleta v Ljubljani (na Vidov dan 1927) razne telovadne tekme in sicer: 1. Savezna prvenstvena tekma članov; 2. Savezna prvenstvena tekma članic; 3. Posebne tekme članov; 4. Posebne tekme članic; 5. Tekme društev v prostih vajah. Savez prvenstvena tekma članov bo obenem nekakšna priprava telovadcev, ki bi bili upoštevani za olimpijsko tekmo l. 1928. v Amsterdamu. Tekmovalo se bo: v zletnih prostih vajah, v poljubnih prostih vajah, na drugo, na bradlji, na krogih, na konju na šir z ročaj, v skokih a) čez konja na šir z ročaj, b) čez konja vzdolž brez ročajev s prožne deske (poljubni skok), c) ob palici v višino. Da se omogoči čim večja udeležba na tej tekmi tudi onim telovadcem, ki letos še niso zrelji za tako naporne vaje kakor so amsterdamske, je savezni tehnični odbor sklenil olajšati tekmo na ta način, da se razdele vaje v vseh orodjih, razen na konju na šir z ročaj, v dve vaji.

Savezni prvenstvene tekme članic se lahko udeležijo vse članice, ki so pri društvenih tekmah dosegle vsaj 60 odstotkov. Ker je ta tekma prva te vrste, so pogoj razmeroma zelo lahki. Zato se bo polagala večja važnost na čistost in lepoto izvedb. Tekma je prirejena po vzorcu članske prvenstvene tekme ter je pri tem upoštevano vse, kar treba za morebitno udeležbo naših članic na olimpijski tekmi v Amsterdamu. Prav zato pa, ker se hoče s to tekmo doognati možnost udeležbe naših članic na tekmi v Amsterdamu, je potrebna resna in temeljita priprava. — Tekmuje se na bradlji, na drugo, na krogih, na konju na šir z desko, v skoku v višino brez deske in v prostih vajah.

Posebne tekme članov in posebnih tekme članic se bodo vršile na podlagi »Tekmovalnega reda JSS«, ki je bil sprejet na seji zbora župnih načelnikov 1. nov. 1924. — Končno so še tekme društev v zletnih prostih vajah, ki jih je izvesti v celoti. Število tekmovalcev: osem, to je dva četverstopa.

Splošne določbe za vse tekmovalce in tekmovalke, vaje, poedine stroke za posebne tekme, znamenovanje in vse podrobnosti glede tekme prinaša priloga »Jugosl. Glasnika« »Prednik« v štev. 1—2. 1927.

J. N. A. D. »JADRAN« VII. SLOVANSKI VEČER

POD POKROVITELSTVOM GE. DR. BALICEVE, KA. LAFATOVICE, DR. TAV. ČARJEVE IN ČASTNEGA DAMSKEGA KOMITEJA V SOBOTO 12. II. 1927 NA TABORU.

Obče načelnice COS brat dr. Jindrich Malý je doživel 85-letnico svojega življenja. Bil je telovadec še v Malypetrovem telovadnem zavodu in je že 60 let član praškega Sokola. Odgovoril je sedmero dece in od te jih je pet sokolskih delavcev. Dr. Malý je navdušen Sokol. ki je delal z vsemi svojimi silami za procvit sokolske ideje. — Čestitkam k njegovi 85. letnici se pridružuje tudi celokupno jugoslovensko Sokolstvo želeč bratu Malýju še dolgo in srečno življenje.

Priznanje Sokolstvu. Univerza New-Jersey College je naprosila COS za dobro vadišlico, ki bi na tej univerzi predavala o Sokolskem sistemu z ozirom na telesno vzgojo. Razven znanih zmag s pohvalami na mednarodnih tekmah in olimpijadah je to novo, veliko priznanje sokolskemu sistemu. Znak, da je najboljši in najbolj dovršen.

»Sokolci«, list za jugoslovenski sokolski naraščaj ima v 1. štev. letošnjega leta sledečo vsebino: Hajrudin Čurčić: Sokoli. — Nuša Rapetova: Spominu. — Igor Vidic: Sveti trije kralji (pesem). — A. Čebular: Zalost (pesem). — H. Čurčić: Zašto smo Sokoli. — Nikola Došenović: Sokolska slava (pesem). — Rudolf Horvat ml.: Grmade gore! — J. Udicki: Sokolski naraščaj kao nacionalna i državna budućnost. — Joža Trdinova: Proste vaje (za deklice od 10. do 14. let). Djordje P. Lopičić: Materina reč (pesem). — Dopisi. — Glasnik. — »Sokolci« izhaja vsak mesec ter stane za vse leto 18 Din. Uprava v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Sokolski dom v Beogradu. Beogradski Sokol je pred pol letom pokrenil akcijo za zbiranje prispevkov in svrho gradnje monumentalnega Sokolskega doma v Beogradu. Ta akcija je izredno dobro uspeša in je bilo do danes nabranih 1.500.000 Din. Sokolski dom postavijo na enem najlepših krajev naše prestolice, in sicer na onem mestu, kjer se nahaja sedaj provizorična telovadnica pri zvezdarni na Vračarju. Načrt le že izdelan.

NOGAVICE

iznamko in tigo

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Opozorilo društvom

Organizacije, ki objavljajo v listih svoje seje in druge prireditve, opozarjamo, da so take objave kakor v drugih dnevnih tudi v »Slov. Narodu« podvržene mali pristojbini. Ta je tako skromna, da jo lahko zmora prav vsako društvo, mi pa moramo vztrajati na tem, da se plača, ne le radi obveze napram drugim listom, ampak tudi v interesu naših čitateljev, ki jih gotovo bolj zanimajo druge novice, kakor pa dolgovazne reklame za razne zabave in slinčo, ne glede na to, da uvrstitve vsake novice tudi nas precej stane.

Ker znaša pristojbina navadno le par dinarjev, je skrajno neekonomično, ako nekatera društva zahtevajo, da jim pošljemo za objavo poseben račun. Zato prosimo vse organizacije, ki nam pošiljajo razne objave, reklame itd., da same izračunajo, koliko bo notica veljala, in pošljejo pristojbino vedno istočasno s objavo in oboje oddajo v našem upravnistvu (ne v uredništvu, ki objav ne sprejema). Ako se pošlje objava po pošti, se pristojbina lahko prilži tudi v znakah.

Pristojbine so pri vseh listih enake in znašajo:

a) za društvene prireditve brez vstopnine ali brez zveze z materialnimi dohodki (odborove seje, občni zbori, resne umetniške prireditve itd.): do 30 besed 5 Din, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

b) za društvene prireditve v zvezi z materialnimi dohodki (veselice, plesi itd.): do 50 besed vsaka beseda 50 par, od 50 besed naprej vsaka beseda 1 Din.

Prosimo vsa društva, da se teh navodil drže, ker drugače njihovih objav ne bomo mogli priobčevati. Vsem prirediteljem pa, ki bodo še v bodoče vztrajali na tem, da jim pošljemo račun, bomo prisiljeni zaračunati tudi stroške za poštnino.

Uprava Slov. Naroda.

Film

Pri nas in drugod

Ljubljanski filmski repertoar je obsegal tudi v preteklem tednu par prvovrstnih stvari, dasi med njimi ni bilo takozvanih šlagerjev. Dobili smo naposled tudi v Ljubljano pravi ruski film, izdelan v Moskvi in z izključno ruskimi igralci. Režijsko in tehniško se film sicer ne more kosati z ameriškim, vsebinsko in igralsko pa ga gotovo že dosega. Sicer pa »Poštarijeva hči« očitno ni med najboljšimi filmi sovjetske produkcije. Ideal nam je dal nov film Pat in Patachona »Velebanko«, nato pa »Potopljeno brodovje«, ki vsebuje tudi gigantsko morskio bitko pri Skageraku. V »Dvornu« je vzbujal pozornost »Divji lovec«, ki je bil kakor nalašč za dni, ko so se v Ljubljani zbirali lovci iz Slovenije, ki so si film tudi res v velikem številu ogledali. Za ljubljansko »maso« je bil zelo priljubljen tudi Harry Piel.

Izvenljubljanski repertoar je bil ta-le: v MARIBORU: »Strašna usoda kralja«, »Valček čar«, »Velikano ples valček«, »Galantni oficir«, »Smrtina vožnja podmornice 777«, »Knežja ljubezen« itd.; v ZAGREBU: »Cirkus Beely«, »Ljubica iz Pratra«, »Pozor Harry«, »Maks Linder — kralj cirkusa«, »Pleši bajazzo«, »Junak dneva«, »Brod radost«, »Praški Student« itd. Kakor je videti, je imel Zagreb zopet enkrat skoraj ves program za Ljubljano; v BEOGRADU: »Rožni kavalir«, »Charlijeva telka«, »Gusar Pietro«, »Carmen«, »Mali kompanjon«, »Dva šla — ena tajnice«, »Obrt gospe Jorne«, »Revolucija v državi brez moških« itd. — Tudi beogradski repertoar je bil že večinoma na programu v Ljubljani;

na DUNAJU: »Mala Inge in njeni tije očeti«, »Pariska kurtizanka«, »On in njegova tašča«, »Cirkus Belly«, »Junaška vožnja križarke Emden«, »Z motorjem preko oblakov«, »Veseli črteke« itd.;

v PARIZU: »Velika kneginja in njen pežr«, »Cobraz«, »Njegova tajnica« (Mistiguett), »Nevroč«, »Grozna trojica« (Don Chaney), »Velika parada«, »Mihail Strigof« itd. Bogastvo ameriških filmskih podjetij. Da so ameriška filmska podjetja visoko aktivna, pričajo sledeči podatki, ki veljajo za leto 1926: Dohodki podjetja Paramount so znašali 45.880.000 dolarjev, družbe Metro Goldwyn 43.600.000 dolarjev, podjetja First National 22.450.000 dolarjev, Fox-filma 18 mil. 220.000 dolarjev, Universal 14.932.000 dolarjev, korporacije Warner-Brothes pa 7 mil. 570.000 dolarjev. Čisti dobički vsake te družbe so znašali 2 do 6 milijonov dolarjev.

Za koga se navdušujejo Sarajevčani

Neki sarajevski dnevnik je razpisal zanimivo filmsko anketo in stavil publiko 20 različnih vprašanj o lastnostih filmskih igralcev. Ankete se je udeležilo razmeroma lepo število oseb, ki posejajo kino, pokazalo pa se je tudi, da se Sarajevčani ali Sarajljije navdušujejo predvsem za nemške filmske igralce. Sarajevčani dosledno ignorirajo ameriške filmske dive in zvezdnike, dasi od teh mnogi, če ne večina, umetnikov visoko nadkričujejo svoje nemške kolege. Evo nekoliko odgovorov iz plebiscita sarajevske publike:

Najlepša igralka: Lili Damita. Najkulturnejši igralec: Werner Kraus. Največji traged: Albert Bassermann. Najpopularnejši igralec široke mase: Harry Piel. Najinteligentnejša igralka: Lili Dagover. Najinteligentnejši igralec: Emil Jannings. Najgroznejši igralec: Paul Wegener. Najlepši igralec: Vladimir Gajdarov. Najtalentnejša igralka: Lya de Putti itd. Glasove so dobili še Ivan Možuhin, Fern Andra, Lya Mara itd. Značilno za mentaliteto in umevanje filma s strani sarajevske publike je, da je bilo od 20 igralcev izvoljenih 19 nemških za ljubljence Sarajeva. Preko umetnikov Chaplina, Chaneya, Glorie Swanson, Menjona, Valentina, Colmana in nebroj drugih je publika enostavno prešla.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 5. februarja 1927.

— Papški nuntij Pelegrinetti predstavil se Beogradu v Varšavi? Kako se poročila iz Beograda, bo papški nuntij na našem dvoru mr. Pelegrinetti v kratkem imenovan za nuncija v Varšavi. Baje se bo to zgodilo na izredno željo poljske vlade, ker je bil Pelegrinetti svojčas papški legat v Varšavi in tamojhne razmere dobro pozna.

— Italijanski poslanik v Beogradu. V političnih krogih se mnogo razpravlja o predstojih spremembah na italijanskem poslanstvu v Beogradu. Mesto dosedanjega poslanika generala Bordera bo imenovan po namovajih vseh dosedanjih poslanikov v Tangeru Vanutelli, dočim bo prišel na njegovo mesto Biancheri, nadelnik ministrstva zunanjih zadev.

— Imenovanje na godarski fakulteti v Zagrebu. Za izrednega profesorja na godarski fakulteti v Zagrebu je imenovan dosedanjí adjunkt te fakultete dr. Albert Ogrizek. — Vse beogradske šole radi gripe zaprte. V zadnjih dneh se je gripa iz Zagreba preselila v Beograd ter močno razsaja zlasti med šolsko mladino. Radi tega je prosvetno ministrstvo odredilo, naj se zaprejo vse šole v Beogradu, da se prepreči nadaljno širjenje te bolezni. Zapora šol bo trajala bržkone 10 dni.

— Jugoslovenske pokrajine v švedskih šolskih knjigah. Zanimanje za lepote naše domovine v inozemstvu stalno narašča. To dokazuje tudi dejstvo, da namerava n. pr. švedska vlada najprej pokrajinske slike iz naše države uvrstiti v švedske šolske knjige, da tako že šolsko mladino seznanji z njimi. Preko našega poslanika v Stockholmu se je obrnila na Zvezo za tujski promet in prošnja, naj ji pošlje zbirko najlepših pokrajinskih slik, zlasti iz naših turško-prometnih centrov, da jih reproducira v šolskih knjigah. Razume se, da se je Zveza za tujski promet tej želji radevolje odzvala.

— Gripa v Sarajevu. Tudi v Sarajevu razsaja huda gripa. V pravoslavnem internatu leži večje število obolelih učencev na španski gripi. Španska je k sreči lažja znanca.

— Startne iskopnine v Hercegovini. V Ljubuški pri Mostaru so našli seljaki pri kopanju studenca več metrov pod zemljo na dva marmornata kipa. Strokovnjaki so ugotovili, da gre za kipe iz rimske dobe. Kipa sta precej velika, tako da so morali izkopati obsežno jamo, predno so jih mogli dvigniti. Prepeljali so jih v bližnji samostan.

— Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in vdovencev v Ljubljani razpisuje za leto 1927. iz sklade Ivana Rostana 15 ustanov po 300.— Din za najbednejše vdove in sirote na državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 1. marca 1927. Prošilke naj priložijo ob običnskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi bolezni in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

— Prijave absolviranih juristov, ki hočejo napraviti državoslovni državni izpit v času do velikonočnega počitnic t. l. sprejema vsak torek od 15. februarja do vstetega 29. marca t. l. med 11. in 12. uro predsednik izpraševalne komisije za ta izpit in sicer v palači velikega župana I. nadstropje.

— Sloves na železniški uprave v inozemstvu ni tak, da bi nas drugi zavidali. Saj imamo zato vedno velike težkoče, kadar gre za mednarodne vlake, ki naj bi vozili preko našega ozemlja. Največ pa je temu kriva naša železniška uprava, ki prav nič ne gleda na to, da bi se že ponovno grajeni nedostaki odpravili. Tako poročajo češki listi, da so našli v brzovlaku Berlin — Beograd na jugoslovenski vagon, ki je bil popolnoma zastetičen. Vagon je češka železniška uprava zaklenila ter nas tako obvarovala nadaljne sramote.

— Hitrost vlakov na naših progah vedno bolj pojava. Včasih so vozili vlaki s hitrostjo 60 km. danes pa na nekaterih progah ne smejo niti 25, da se ne pripetijo številnejše železniške nesreče. Najboljši promet imamo doslej še v Sloveniji, kjer vozijo vlaki z največjo hitrostjo. Na progi Knin — Split in Perkovci — Slivno — Šibenik pa bodo sedaj hitrosti vlakov še bolj zmanjšali, če je proga v izredno slabem stanju. Vlaki na teh progah že doslej niso vozili posebnih hitro.

— Koliko vode porabi Zagreb. Nedavno smo poročali, koliko vina, piva in žganja so v minulnem letu popili zagrebški »purgarji«. Da naši čitatelji ne bodo mišlili, da so Zagrebčan večji pijanci kakor pa smo Slovenci, naj še dostavimo, da tudi z vodo niso štedili. Porabili so jo lansko leto 117 milj. 000.660 hl ali milijard litrov, to je toliko litrov, kakor znaša naš proračun dinarjev.

— Zrebanje številnih III. književne tombole Jugoslov. Matice je, kakor smo že ponovno poročali, preloženo in se vrši nepreklicno po sledečem redu: 4. in 11. marca za ambe, 18. marca za terne, 25. marca in 1. aprila za terne in kvaterne, 8. aprila za kvaterne in činkvine, 15. aprila za činkvine in 22. aprila za tombole. Tombolske tabele se do 2. marca t. l. prodajajo pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v Ljubljani v Novi založbi, Tiskovni zadrugi, trafikli Sever in v pisarni Jugoslovenske Matice, Šelenburgova ulica 7-II. Vsaka tablica stane 3 Din.

— Snežni meteži in volkovi v Hercegovini. V Hercegovini vladajo že vedno močni snežni meteži, ki zelo ovirajo promet. Visok snež pa je prignal v dolino čela krdela volkov, ki napadajo hleve sredi vasi. Kmetje so se obrnili na vojaško oblast za pomoč, da preženejo in pokončajo nevarno zverjad. Ljudski vremenski preroki sklepajo iz tega, da bo letošnja zima zelo ostrá in da bo trajala dolgo ča

v pomlad, ker radi trenutnih snežnih metežev volkovi ne prihajajo v dolino, marveč se drže svojih skrivališč po planinah.

— Srečni Osiječani. V Osijeku so bile nedavno razpisane občinske volitve. Občinski odbor šteje 40 mandatov, za katere se bori sedaj kar 13 strank. Osiječani bodo torej imeli težko nalogo, izbrati med njimi najboljše. Ponujajo se jim kandidati federalistov, radičevcev, radikalov, radikalnih disidentov, frankovcev, samostojnih demokratov, nikčevcev, obrtnikov in trgovcev, hišnih posestnikov, komunistov, socialistov in židov. Pravi politični veleosejem.

— Samomor Nemke v Dubrovniku. V Dubrovniku je že dalje časa bival profesor Bernard Friedland iz Berlina s svojo ženo Friedlandovo iz II. nadstropja vile na cesto in se pri padcu težko poškodovale. Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa je podlegla poškodbam. Pokojnica je bila težko živčno bolna in je delanje izvršila v napadu živčne bolezni.

— Smrtina nesreča v državnem prekopu v Velenju. V velenjskem rudniku se je v sredo ponesrečil jamski upravnik Jaroslav Špiček. Pri inšpekcijskem obhodu ga je zasula plast premoga. Se predno so ga mogli odkopati, je izdihnil. Pokojnik je bil 34 let v službi prekopovnika ter pri svojih tovarših spoštovan in priljubljen. Bil je vedno odločen narodnjak in zvest Sokol. Zadnja leta je bil podstarosta velenjskega Sokola. Bodi ohranjen vrlému možu trajen spomin!

— Največji motorni brod na svetu. Alcantara (32.000 ton nosilnosti) družbe Royal Mail Line napravi svoje prvo potovanje iz Cherbourga v južno Ameriko dne 4. marca t. l. s potniki prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda imajo sijajne kabine z dvema ali štirim posteljami po obstoječih cenah. Ta parnik je enak parniku »Asturias«, ki je napravil svoje prvo potovanje v februarju lanskega leta. Za vsa pojasnila se blagovolite obrniti na Royal Mail Line, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

— Dohajajo tedensko krasne pomladanske bluze. M. Kristoflič-Bučar, Stari trg 9. 29-1. — Pri prehlajenju, nahodu, vnetju vratu, slabem živčevju, trganju v udih je zelo dobro skrbeti v prvi vrsti za redno in dobro prebavo, katero dosežete, ako pijete pol kozarca naravne Franc. Jožefove grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik je Franc. Jožefova grenčica najbolj priporočljiva in uspešna. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 14-L.

— Pri nakupu testenih zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge. 24-L.

— »ITO« zobna pasta najboljša. 163/T

Stranka: imate dober kakao?
Trgovci: da »Van Kaster«.
Stranka: ime zadostuje; prosim zavitek »Goolde« in zavitek »Special«.

Iz Ljubljane

— Iz Vaso Kostevca. Odlično ljubljansko narodno trgovsko obitelji Ivana in Luize Kostevce je zadela velika nesreča, ki vzbuja med ljubljanskim prebivalstvom vseobče sočutje. Njun štirinastletni sin Vaso, nadarjen in izredno ljubezniv, simpatičen in telesno krepak trgovski akademik, si je po neznatni ranici na ustnici zastopil kri ter v petek pop. v »Leonišču« v zvezi s borbi zdravnikov umrl. Določen je bil oče tu za naslednika, a slepa usoda ga je pokosila na nepopisno žalost svojece. Pogreb bo iz »Leonišča« na Stari poti 2 jutri, nedeljo pop. ob pol 5. Spoštovani narodni obitelji naše sožalje!

— Iz 6% obilježisko posojilo mesta Ljubljane za zgradbo stanovanjskih hiš so nadalje podpisali: Antčik Franjo, akad. slikar in prof. na III. real. gimnaziji Din 1000, Šuštar Franc, lesna industrija in trgovina Din 20.000, Barle Fran. mag. pisarn. ravnatelj v pok. Din 1000, Rogel Slava, učiteljica Din 1000, Ilmarik Jože, činovnik drž. želez. Din 10.000, Dermota Josip, univerzitetni mehanik Din 400, dr. Sturm Fran, profesor. Din 1000. Poleg tega je 18 imenovanjih v zneskih od 200 Din do 6000 Din podpisalo skupno posojila 33.200 Din.

— Iz Plesni turnir za prvenstvo Ljubljane v 1. 1927 priredi 20. februarja priznani plesni strokovnjak J. JENKO pri svojih »popoldanskih družabnih plesnih vajah«, ki se vrše redno vsako nedeljo od pol 4.—7. ure pop. v veliki dvorani »Kazina«. Prijava plesnih parov-amerterjev kakor tudi popolno uvežbanje istih pod strokovnim nadzorstvom pri jutrajšnji plesni vali. Zadržniki za Charleston, Black-Bottom in druge plesne se vabijo že ob pol 3. uri.

— Iz Članom društva žel. vpokojencev. Umrl je g. Karl Cencič, zvest član in delavni odbornik. Pogreb se vrši v nedeljo, 6. februarja ob 3. uri iz hiše žalosni. Zaloska cesta 158. Vsi člani vlijudno vabljeno, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. — Predsedstvo 105/n

— Iz V društva »Soča« odpade danes običajno predavanje radi črno-bele redu. Prihodnjo soboto 12 t. m. predava g. dr. C. Oblak. Temo približno prihodnjič. — Iz Klub esperantistov v Ljubljani otvori v torek dne 8. t. m. tečaj za esperantisti jezika za začetnike. Kdor se želi pridružiti v štirimesečnem tečaju tega velevažnega mednarodnega pomožnega jezika, naj se prikladi navedenega dne ob pol 8. zvečer v Sentyakovski šoli. Učnina mesečno Din 15.—, za dijaké Din 10.—. 106/n

— Pevska družba »Sava« priredi v nedeljo 6. t. m. prednostno veselico pri g. Iv. Brčiću v Štepanji vasi. Za dobro plačo in kuhinjo jamči znana gostilna, za zabavo pa prireditelj.

— Iz »Kongres narodov« je naslov velike maskarade Sokola I. 26. t. m. na Taboru za 10 narodov se pripravljajo posebni dekorativni šotori. Poleg strogo narodnih slovanskih nos in noš drugih narodov bodo dopuščene okusne maske po možnosti vsaj deloma v okviru vodilnega naslova. Naravno pa je, da naše slovanske narodne noše ne morejo biti vezane ali mešane s kombinacijami maskaradosti. 107/n

— Iz Prva pomoč v sil. Prosvetni odsek Delavske zbornice priredi v veliki dvorani Mestnega doma v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer zdravstveno predavanje »Prva pomoč v sil«. Predavanje spremlja skopične slike.

— Iz Z. Viča. Redni občni zbor Narodnostrokovne zveze Vič-Glinice-Rožna dolina se vrši jutri, v nedeljo ob 10. dop. v dvorani sokolskega doma na Viču. Dolžnost članstva je, da se občnega zbora točno ob določenem času udeležijo. Vabi se tudi podporno članstvo tamburaškega oddelka na občni zbor. Popoldne ob 16. naprej se vrši II. predpustna veselica organizacije v gostilni »Amerika« na Glincah.

— Iz Komite natakarkov priredi dne 10. t. m. svoj valčkov ples v veliki dvorani hotela »Union«. Začetek ob 8. vstopnina 15 Din. Za obilen obisk se priporoča — komite. 111-n

— Iz Mestna zastavljavnica naznanja, da se vrši temesčna dražba v juniju 1926 zastavljenih predmetov v četrtek 10. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih. 108-n

— Iz Na črno-beli reduti bo trvdka Meini kuhala kavo brezplačno za račun prirediteljev, tako da bo ves izkupiček šel v humanne namene prirediteljev. 101-n

— Iz Črno-bela reduta. Predprodaja vstopnic (samo proti vabilu) danes v Emoni od 15. do 18. v večernih urah ustavlja tramvaj na križišču Šentpeterske in Škofje ulice. Avto voz od Evrope in Drame po sledečem redu: Od Evrope ob 19.40, od Drame ob 20. in izmenoma vsakih dvajset minut enkrat od Evrope, enkrat od Drame. Plesni red je razdeljen v tri dele, prvo četvorko plešejo samo plesalci v maskah in kostumih. Maske naj bodo do 21. ure v svojih prostorih. Blagajna za maske pri severnem vhođu. Zbiranje plesalcev v sredini dvorane ni dovoljeno. Prav tako je zabranjeno pušenje v plesni dvorani. 109-n

— Iz Uprava Narodnega gledališča vlijudno prosi p. n. abonente, da poravnajo šteti obrok svojega abonmaja najkasneje do 12. t. m.

— Iz Mesto venca na grob upravnemu svetniku g. inž. Ignaciju Segi so darovale Strojne tovarne in Ilvarne 500 Din Podpor. društvo slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12. Za ta plemeniti dar se kar najpriščneje zahvaljuje odbor.

— Iz Eden »črno«, drugi po »francosko«. Včeraj se je pripeljal pekovski pomočnik France Praprotnik iz Kranja v Ljubljano. Ko pa je sprevodnik vprašal, kje ima vozni listek, je France lakonično odvrnil: »Ga nimam!«. France bi moral svojo »črno« vožnjo poravnati na policiji. — Po »francosko« pa jo je odrinil iz gostilne Gizele Majnik v Kolodvorski ulici bresposelni A. Jaklič. »Čeho«, ki znaša 35 Din, bo odslužil z žaganjem drv na policiji...

— Iz Sokol Šiška priredi 6. februarja ob 20. uri v telovadnici akademijo. Vstop prost. 112-n

— Iz Dram. odsek vol. Invalidov priredi v nedeljo 6. t. m. burko Vražja misel ob 8. zvečer v salonu pri Levu. Po igri prost zabava, ples.

— Iz Savez trezvene mladeži. Danes ob 16.30 je kurz iz alkoholnega vprašanja v Akademskem kolegiju za nižješolce. Ob 17.30 pa se vršijo izpiti iz alkoholnega vprašanja. — Po kurzu širša odborova seja.

SKOK PREKO KOŽE 19. FEBRUARJA 1927 — NA TABORU —

— Iz Veliko javno tombolo priredi Društvo Sirkb za mladino dne 3. aprila t. l. na Kongresnem trgu. Razni lepi in dragoceni dobroti, ki bodo razstavljeni v izložbah, bodo marsikoga privabili, da bo kupil par tablic ter poskusil svojo srečo. Ker je čisti dobrotek namenjen skladu zgradbe, ki jo bomo gradili v Aleksandrovem na že kupljeni parceli za revno in bolešno deco, upamo, da bo vsakdo kupil par tablic. — Odbor. 98-n

— Iz Potovanje okoli sveta v 18 dneh I. del. Danes popoldne ob 14.30 šolska predstava, pri kateri veljajo za dijaštvo znižane cene 2 Din za sedež na vseh prostorih. Predstave za ostalo občinstvo jutri, v nedeljo, ob 9.30 in 11. uri popoldne. Vstopnice je dobiti pri blagajni kina Matice.

— Iz Po raniki Avstriji se mu toži. V gostilni Lasana Rohusa na Dunajski cesti je sedel včeraj vpokojeni železniški nadspredovnik Ferdinand K. Bil je precej v »ročah« in zato se mu je milo storilo pri spominu na raniko Avstrijo. Kritič je, da so Srbi, Hrvati in Slovenci barabe, da je on anarhist, da ne trpi kraljev in cesarjev in da sede v Beogradu sami lumpje. V Avstriji da je bilo boljše. Gospod K. je dobil za svoj patriotski govor vabilo na policijo.

— Iz Nehvaležen podnajemnik. Pri stranki Josipini Haviček na Resljevi cesti 22 je stanoval natakark Dragotin Omas, baje iz Zagreba. Dne 2. t. m. je odšel brez slovesa, odnesel pa je svoji gospodinjini 900 Din gotovine in 100 Din vreden telovnik. Za njim je izdana tiralica.

— Iz Tatvina premoaga. Zasebnemu uradniku Petru Pircu stanujočemu na Opekar-

ski cesti 18., je bilo pred dnevi iz drvarnice ukradeno okoli 350 kg premoga. Škoda znaša 140 Din. Kdo je izvršil tatvino, se ne ve.

— Iz Policijski drobiž. Včeraj je policija radi pijanosti aretirala eno osebo, dve pa radi beračenja. Poleg tega so pripeljele sicer ovrabde: radi tatvine 3, nevarne grožnje 1, pasjega kontumaka 2 in prestopka cestno-policijskega reda 3.

II. OBRTNIŠKI PLES

12. februarja v »Kazini«.

Iz Celja

— Iz Podaljšanje računskega provizorija. Veliki župan je podaljšal računski provizorij pri mestni občini celjski do konca februarja.

— Iz Koncertna matineja. V nedeljo, dne 6. t. m. se bo vršila v dvorani mestnega kina glasbena matineja virtuoznije na violini in profesorice na tukašnji Glasbeni Matici gđ. Blande Höllerjeve.

— Iz Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek, dne 7. t. m. ob 20. uri predava g. profesor dr. Zelenik o »Kratki zgodovini francoske civilizacije«.

— Iz Smrtina kosa. Umrla je v Celju zasobnica gđ. Marija Farčnik v starosti 86 let. Nad 40 let je bila pokojna zvesta in dobra gospodinja v l. 1910. umrlega profesorja Ivana Krusiča. N. v m. p.

— Iz Izpembema posesti. Enonadstropno stanovanjsko hišo na Ljubljanski cesti št. 23. je od dosedanjega lastnika trgovca Werenka kupil inž. g. Marek, višji stavbni svetnik pri srezkem poglavarstvu.

— Iz Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Krizu« na Cankarjevi cesti.

— Iz Imenovanje zdravnikov. Za zdravniška pripravnika v celjski javni bolnici je imenovan od ministrstva narodnega zdravja g. dr. Josip Fischer. Iz bolnice v Mariboru je premeščena v bolnico Celje zdravniška g. dr. Marija Stuehec. Dosedanji zdravnik javne bolnice v Celju g. dr. Makso Pohar je imenovan za daljeslužbečega zdravniška za bolnico v Slovenjgradcu.

— Iz Orjuna v Celju ima svoj redni občni zbor dne 11. februarja ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

— Iz »Svoboda« v Celju priredi svojo letošnjo maskarado dne 26. februarja v vseh prostorih Celjskega doma. Letošnja prireditelj bo po pripravi presegala one iz prejšnjih let.

Iz Maribora

— Iz Seja mariborskega občinskega sveta se vrši v četrtek, dne 10. februarja. Na dnevnem redu so razne tekoče zadeve, ki so vsled razprave v proračunu zaostale. Med drugim je vložen tudi cela vrsta prošnji raznih društev za podpore. Razna nemška društva skušajo izrabiti ugodno priliko in izsiliti iz klero-nemške zveze kar največ občinske podpore.

— Iz Mariborske avtostake. V zadnjih dveh letih je število izvoščkov zelo nadovala, temu primerno pa se je pomnožilo število avtotaks. Danes jih imamo za mariborske razmere že skoraj preveč. Clovek bi pričakoval, da bo radi tega nastopila ostra konkurenca, vendar pa temu ni tako. Cene za vožnjo z avtotaksami so neprimeru visoke. Najnižja taksa je menda 30 Din, pa tudi če se pelješ samo par metrov. Da take cene nikakor ne pospešujejo avtoprometa, je pač razumljivo. Občina je za izvoške določila cenik in bi bilo zato umestno, da stori to tudi še za avtostake. Z uvedbo taksmetrov bi bilo ustrezno in tuje, ki bi bili obvarovani pred izkoriščanjem i podjetnikom, ki bi imeli točno kontrolo.

— Izlet k Ruški koči. Glasom poročil oskrbnika je pri Ruški koči naravnost siljajen saninec. Ruška koč razpolaga z večjim številom sank, ki vozijo od koč do Ruš, kjer je pot že izvožena. Prijatelj narave se vabijo na izlete. Od koč se vrši sankanje ob 2. popoldne do Ruš in ob 4. popoldne. Kdor se hoče navziti z mškega Pohorja, se mu nudi s tem najlepša prilika. Iz Maribora se vrši skupen izlet v soboto ob 1.30 popoldne.

— Iz Obsto mariborskega gledališča zasiguran. V proračunu je določena za mariborsko gledališče državna subvencija v znesku 720.000 Din. Ako skupščina teh kreditov ne bo ponovno restringirala, bi bil s tem mariborskemu gledališču zasiguran nadaljni obstoj v neokrnjeni meri. Mariborsko gledališče vrši važno kulturno nalogo ob severni meji in bi bilo že radi tega želeno, da bi tudi merodajni krogi položali na to dejstvo več važnosti in temu primerno skrbeli za njega razvoj in procvit.

Vdova

dobra kuharica, gre za gospodinjko k samostojnemu gospodu ali vdovu. — Ponudbe pod »Takojšnji nastop 294« na upr. »Slovenskega Naroda«.

Gostilno

dobro idočo, na prometnem kraju — izcem v najem. — Ponudbe pod »Dežela 293« na upravo »Slov. Naroda«.

Ključavničarski pomočnik

močan, dober delavec, večje tu di nemškega jezika — išče stalno službo. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe kod »Dobro delavce 291« na upravo »Slov. Naroda«.

Zamenjam stanovanje

sobe in kuhinje v mestu — s enakim ali večjim — Pismeno ponudbe pod »Zamenjava 258« na upravo »Slov. Naroda«.

POD NAJVIŠJIM POKROVITELJSTVOM NJEGOVEGA VELIČANSTVA KRALJA ALEKSANDRA I.

prvi reprezentančni ples

slušatelj v ljubljanske univerze v sredo dne 16. februarja 1927 — hotel »Union«.

Poslano

Oblastnemu odboru U. V. I. v Ljubljani. S poslanim v »Slov. Narod« z dne 26. januarja t. l. s katerim ste nas blagovolili počastiti, imamo nalogo zavrniti Vaše informacije, katere so tedensne, za lase privlačne ter članstvu škodljive in za ostalo javnost pa je sугerirana neresnica.

Povedali ste mnogo, toda nič konkretnega in določnega z namenom, da si zagistate hrbišče organizacijskega značaja in javnosti. In če bi bilo po Vašem, tedaj bi mi in članstvo U. V. I. ostali umazani.

Interes članstva je drug, kakor da bi se pustili po svojih zastopnikih mazati, zato tudi članstvo s tem poslanim ogorčeno zavrača podtaknjena neresnice in potrjuje v celoti vse svoje, kar je dosedaj objavilo.

Grda in infamna neresnica je, da bi mi kdaj prosili velikega župana, da postavi v O. O. komisarija iz naše srede. Nasprotno pa Vi iz Vaše srede radi diktirate komisarije (n. pr. Maribor itd.), kar je preko društvenih pravil.

Grda in infamna neresnica je in potvarjanje javno otišjenega našega poziva na invalidsko javnost, naj nam zadnja dopuštila vse odklonjene in neodklonjene prošnje. Kdor je čital Vaše poslano in naš poziv, bo uvidel, da ste izraz »neodklonjene prošnje« sami izfabricirali. Kar je za Vas toliko več nečastno.

Kar se tiče 48 odborov in delegatov pa v ilustracijo to-le: Način volitev delegatov krajev. odborov od teh pa Oblastna odbora je res u n i k u m l Vam je vse eno, koliko ima podružnica članov in dobi le enega delegata. Z drugo besedo, deset podružnic vsaka s 50 člani ima deset delegatov, ki lahko preglašujejo enega delegata, kateri zastopa od 500 do 1000 članov. S tako nedemokratsko in članstvu škodljivo taktiko v organizaciji je čisto gotovo lahko zagisturati odborom večletni obstoj ne glede na to, če so isti večni člani po godu.

Kar se tiče poverljivosti, ga omenjate le nekoliko in Vas postopek proti njemu je naravnost mil, dočim, ako si članstvo želi spremeniti taktiko v organizaciji, ga napadate s tendenciimi informacijami. Tukaj se vidi, kako pojmujeate društveno demokracijo.

Da mi s smešno resolucijo od Vas zahtevamo odstop, bodei posojeno, da smo za to upravičeni, ker ne bomo nikoli dopuščali, da bodo sedeli v nižjih ali višjih odborih ljudje, za katere glavna članska knjiga izkazuje, da niso plačali po več let članarine in oni, ki so reducirani ter oni, ki kršijo sklepe kongresa U. V. I. In ti ljudje se kategorizirajo iz srede ljubljanske okolice in spadajo, če so člani, v okvir Ljubljanske podružnice in so podvrženi njenim pravilom. Če želite, da Vam jih imenujemo, Vam stojimo na razpolago.

Grdo sme potvorili resnico, češ, da anketni odbor ni priznal, njega je Središni odbor priznal in le Vi ga zanikate. Bruhate na anketni odbor tedence, ki so v stanju jemati čast posameznemu članu in v besedo »demagoški« ste grdo takisirali svojega večletnega odbornika in tajnika pokojnega Krusiča, in sicer na isti dan, ko je bil njegov pogreb. Torej Vaša za njim izdana posmrtnica ni bila iskrena.

Da smo Vas upletli v politiko, le slišajte, dokazali pa niste ničesar. Kar se pa tiče podpisnikov naših poslanin, Vam svetujemo, da se ne obregate ob njih, kajti oni so voljeni in imajo nalog direktno od članstva in si ne lastijo nobene oblasti. Kolar, Hiti in drugi so voljni invalidi in člani U. V. I., ki uživajo z zakonom priznane pravice, obenem pa po čl. 91. istega zakona morajo biti člani U. V. I. Vi pa ne tvorite U. V. I., pač pa članstvo.

Kar se tiče naših primislov, pa bo odločala pamet članstva, ne pa Vaše poslano, polno zvitih poročil in informacij. Povemo Vam pa, da ako boste kazali tendence, s silo ugonobiti voljo članstva, bomo objavili v faksimilu vse dosedaj sprejete resolucije s podpisi, iz katerih bo razviden položaj.

Ker niste postopali v smislu volje članstva. Vam ponovno povemo, da članstvo zahteva, da odstopite in če ne verjamete, dajte mu priliko in boste videli rezultat.

Če se ne zastopite v pravila in člene istih, katere ste kršili, Vam jih mi radevolje javno popisemo! Narodna prislovica pravi: »Kdor se s drugim norca brije, postane sam norec.«

Za odbor: Predsednik: Fran Koler, 70odstotni vojni invalid in član U. V. I. Zapisnikar: Josip Vodenik.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pabelo
Stari dežniki se annovo oredbečajo.

--- Moda ---

Za dom in posteljo

Res elegantna dama bo poskušala biti elegantna tudi takrat, kadar je nihče ne vidi. Dama, ki se oblači le radi drugih in ne čuti notranje potrebe, da je oblečena čisto in okusno vedno in povsod, tudi če je sama ali v najožjem domačem krogu — taka dama je vedno v nevarnosti, da se kdaj spozabi in razkrinka, da je njena eleganca le zunanjja.

Zato posveča moderna dama mnogo ljubezni in pozornosti svojemu pe-

riju in svojim domačim oblekam, med katerimi igra veliko vlogo tudi spalna obleka. Polg pižame se je še vedno ohranila in se celo zopet vedno bolj uveljavlja nočna srajca, ki pa je seveda izgubila svojo nekdanjo patriarhalno obliko in postala bolj elegantna in ljubka. Model, ki ga kaže naša slika, je gotovo kljub svoji preprostosti nad vse zapeljiv. Otroci pižama je model, prikladen in okusen tudi za odrasle.

Moderna žena in nakiti

Ako je res, da živimo sredi gigant-ske idejne borbe med vzhodom in zapadom, borbe med azijsko in latinsko življenjsko koncepcijo, moramo priznati, da je prišla ta borba pravočasno. Orijentalni duh in okus sta že preveč preplavila zapadni svet ter se uveljavila tudi v modi ženskih nakitov. Orijentalne ženske, okrašene z diademi, zapestnicami, uhani in drugimi priveski, so očarale vsa zapadna vlemesta, kjer jih dame slepo posnemajo. V zapadnih vlemestih se lišpa-jo ženske tako, kakor žene indijskih maharadž in tatarskih knezov. Razne orijentalne nakite nosijo hvala bogu samo zvečer in na družabnih prireditvah, vendar pa ni izključeno, da bodo kmalu popolnoma posnemale svoje orijentalne sestre, ki nakitov nikoli ne odložijo.

Ameriške milijarderke, slavne pariške kokote in bogate angleške ladies nosijo prave bisere in briljante, ki predstavljajo ogromno bogastvo. Ženske, ki nimajo milijard, ne milijonov, se pa morajo zadovoljiti z imitacijami. Imitacije so sedaj sploh moderne. Živimo v času imitirane svobode, imitirane enakopravnosti in imitiranega bratstva. Zato ženskam ne moremo zameriti, da nosijo nakite iz imitiranih biserov in briljantov. Te imitacije so čisto pravi čudeži moderne tehnike. Izdelani so tako spretno, da jih na prvi pogled niti zlatar ne bi spoznal. Če le po kemični sestavi ne bi razlikujejo od pristnih draguljev. Razlika je samo v tem, da je ustvarila prave dragulje narava, nepravice pa človeška roka. Dame pokrivajo z blestečo kovino in ponarejenimi dragulji ne le svojo

nežno kožo, marveč tudi plesne čevlje, ročne torbice in druge toaletne predmete. K nakitom spadajo še krasne umetne rože, ki si jih pripenjajo dame na ramena ali na prsa.

On

On je povsod pričujoč. Seveda le na zemlji, v nebesih pa menda ne. Leži na toaletni mizici, v kopalnici, v obednici, na štedilniku, v gramofonu, v knjigi, za bluzo ali pa tiči v ročni torbici med drugo drobnarijo. Vsaka moderna dama ga je gotovo že kdaj pozabila na enem izmed omenjenih krajev in iskajoča ga vsa nervozna cepetala: »Ko bi vedela, kje je moj...?«

Kdo neki? V današnjem času, ko vse vprek rešuje besedne križanke, pač ni težko uganiti tudi ime »njegovci«. Barvniki za ustnice, da! Ta prepotrebni toaletni predmet! Menda bi lažje živila moderna dama brez soli in popra, nego brez barvnika rožnato rdečega. — V prejšnjih časih je rešila dama ob izbruhu požara svojega kanarčka, danes bi rešila svoj barvnik za ustnice. — Preje je bila dama v največji zadregi, ako ni imela frizure v redu, danes sprejme obisk — četudi v kopalnici — samo, da so njena usteca dostojno pordečena. Svet pač napreduje.

Tudi barvniku za ustnice se smehljiva bodočnost. Vendar se kaj rad koketno prikriva, nastopa maskiran in doživlja senzacije kjerkoli more. In izbral ter zasigural si je sedež v ročaju dežnika, v cigaretnem ustniku, v peclju umetne naramne cvetke, v različnih zaponkah, v državi lornjoja, v dekorativni igli na klobuku, v vozlu dolgih svilenih res in bogve kje še. Samo, da je takoj pri rokah in da ne obrača pozornosti nase

že naprej. Čim diskretnije ali pa drže-neje je skrit, tem večja je senzacija in tem bolj je ustrezno modnim para-grafom.

Kako navezan je današnji ženski svet na to rdečo stvarico, dokazujejo sledeči slučaj. Ko je hotela vstopiti neka mlada princesinja vsa v beli svili in z limbarjevim šopkom v roki v avto, da bi jo popeljal pred oltar, je nenadoma zastavila korak, prebledela in šepnila poleg stoječi materi: »Joj, mama, barvnika za ustnice nimam sabo!« — In prve besede miss Ederle, ki je preplavala Kanal in stopila na angleška tla, so bile: »Brž — barvnik za ust-nice!«

Najnovejši proizvodi tega barvila so parfimirani z diskretnim vonjem naj-finejšega sadja kakor: ananas, bresk-ve, oranže in banane. Kavalirju je tre-ba torej samo mimogrede omeniti svo-jo najljubšo vrsto sadja, ako si hoče prihodnji sestanek s svojo izvoljenko po svojem okusu posladiti.

V Ameriki, kjer žive pri »suhem«, je nastala baje pravcata poljubovalna epidemija, ko so se pojavili barvniki za ustnice z okusom a la whisky in char-treuse.

Pariške firme pa so dosegle višek razpečevanja barvnikov za ustnice z garancijo: »Barva vzdržna pri dežju, jedi in poljubovanju.«

Krznenc garniranje

rokava na pomladnem, oziroma pro-hodnem plašču.

Kako se dela moda

Da je Pariz tvorec damske mode, je splošno znano. Pariz dirigira modo vsega sveta in ima kljub prizadevanju drugih vlemest glede elegancije in fi-nega okusa odločilno besedo. Pariška moda je omogočila razmah krasnih ve-litrov in modnih salonov na Place Vendome, rue de la Paix, Champs Elysees itd. V teh modnih salonih je zaposlena cela armada umetnikov, obrtnikov in delavcev, čijih edina skrb je moda. Pariz dela v tej panogi za ves svet in zaposluje delavce odnosno delavke iz vsega sveta.

Velikih modnih salonov svetovnega slovesa ima Pariz več in vsaj zase tvori nekoliko državic, neodvisno od dru-gih. Delavnica šefa modnega salona je podobna malemu muzeju raznovrstne-ga blaga. Čipk, vezenin in kožuhočin francoskega in tujega izvora. Tu so nakopičene belgijske, francoske in češkoslovaške čipke, francoske in ruske vezenine, kitajske tkanine, ameriška kožuhočina itd. V delavnici se stekajo niti vsega zavora, od tod se dirigira 500 do 1000 ali pa še več uslužbenecv in uslužbenk. Vsak modni salon ima za svoje delavke kantino, kjer dobiva-jo po razmeroma nizkih cenah dobro hrano ali pa si kuhajo same. Nekateri modni saloni imajo na strehah terase, kjer tako zvane midinetke med odmo-rom počivajo.

Pred vojno je bilo rusko in polsko plemstvo največji odjemalec Pariza, sedaj pa zavzema to mesto Amerika. V drugi vrsti pride kot odjemalec v poštev London, za tem Berlin, Dunaj itd. Največje vrvenje je v modnih sa-lonih spomladi in jeseni. Sedaj priprav-ljajo pariški saloni za trdno zaklenje-nimi vrati nove vzorce za pomladno in poletno sezono. Modne novosti so stro-go tajne tako da niti delavke same ne

smemo videti celote, čije detajle izde-lujejo. Začetkom februarja mora biti že vse pripravljeno, ker se pričinja tako zvana komisijska sezona, ki traja 6-8 tednov. Ta čas se modne revije rezervirane samo za komisijo-narje, ki prihajajo iz vseh koncev sve-ta, da nakupijo vzorce, po katerih iz-delujejo domače trdne moderne ob-leke. Poedinih originalnih vzorcev pa-riški saloni sploh ne prodajajo, pač pa njih kopije in sicer zelo drago. Po-vprečno stane taka kopija 20 do 30.000 frankov.

V tem času imajo največ posla ta-kovzane manekinke, ki pomerjajo no-ve vzorce in jih razkazujejo odjemal-cem. V komisijski sezoni ni dovo-ljeno prodajati vzorcev poedinih od-jemalcem in tako se često pripeti, da vidimo pariške vzorce prej v Newyor-ku in v Berlinu, kot v Parizu samem. Šele po končani komisijski sezoni se pričinja tako zvana demi-sezona, ko se izdelujejo vzorci za privatne od-jemalce.

Šele po obeh sezonah pridejo vzor-ci v uradni modni žurnal in nova mo-da gre po vsem svetu. Glavna sezona je končana in šefi modnih salonov pre-štejejo, koliko jim je vrgla človeška nečimernost in nestrpnost. Marsikate-rega čaka tudi visoko priznanje v obliki rdečega traku Legion d'honneur za zasluge, kajti izvoz modnih vzorcev je ena najvažnejših postavk francoske narodno-gospodarske politike.

Pomladni plašč

iz črne svile ali v kaki modni svetli barvi z manšetami, visokim ovratni-kom in dolnjim robom iz drobnih pen-telj in zanj.

Veseli kotichek

Ga ne dobi več.

»Doktor je bil tukaj. Ko pa je od-hajal, je tako deževalo, da sem mu morala posoditi tvoj dežnik.«

»O, škoda, tega pa ne bom videl več.«

»No, no, doktor pa vendar ni tak, da bi ga ne prinesel več nazaj!«

»O tem si lahko prepričana. Ta dežnik sem si namreč sam pred dobrim letom izposodil od njega!«

Pozna jo.

Jaka Slabič se ga je pošteno nakre-sal. Usmiljeni Samaritan — policijski stražnik — ga je spremil do hišnih vrat. G. Slabič se mu lepo zahvali, končno pa ga še opozori:

»Vi, čujte, pazite se, zdaj pride ključ z okna.«

»To pač ne bo tako nevarno...«

»Hm... vi tega še ne poznate. Mo-ja žena namreč vselej privede za ključ tudi — hlapca za čevlje!«

Čudna bolezen.

»Ta ima čudno bolezen,« pripove-duje zdravnik, »vse vidi dvojno.«

»Siromak, gotovo ne bo mogel ni-kjer več dobiti kake službe.«

»Ravno narobe! Mestna elektrar-na ga je takoj naiela, da popisuje po-rabo toka po števcih.«

Prijatelj živali.

»Vaš fant je pa res ljubeč dečko. Kako lepo boža muciko. Kaj pa ga boste dali učiti?«

»Ja, veste, ker je že ravno tako velik prijatelj živali, mislim, da bi bilo najbolje, če postane — mesar!«

Kočljivo vprašanje.

»Če postanete moja žena, vas bom osrečil,« zatrjuje snubec.

»Zakaj pa še le takrat in ne že se-daj?« ga zavrne nevesta.

Že ve zakaj.

Janezka je vse občudovala in hva-lilo, ker je rešil svojega prijatelja, ka-teremu se je udri leč.

»Povej, fantek,« ga nagovori neka dama, »odkod si vzel korajžo, da si se podal v smrtno nevarnost za svo-jega prijatelja?«

»Saj sem vendar moral, ko pa je imel na nogah moje drsalke!«

Priporočljiv potnik.

Potnik, ki ga je trgovec pravkar zavrnil, češ da ima še vse zaloge pol-ne ter da ne more ničesar kupiti, se ne da preganjati in sili naprej:

»Toda govorite, da vam vsaj poka-žem naše najnovejše vzorce!«

»Nikar se ne trudite; škoda časa,« ga ponovno zavrne trgovec.

»Potem pa vas prosim, da mi vsaj dovolite, da si sam zopet enkrat ogled-am naše vzorce. Tri tedne jih že ni-sem več videl!«

Meinl.

Dva gospoda se pogovarjata na ulici. Eden ima psa, ki pa vedno leta v stran. »Meinl! Meinl!« ga zdaj pa zdaj kliče.

»Ti, kako pa je to, da kličeš svo-jega psa »Meinl!«?

»Kaj ni prav? Saj ima tudi on na vsakem oglu svoj lokal!«

Srebrna poroka.

Zakonski par je obhajal srebrno poroko. Ko so se gostje odstranili, sta ostala sama v sobi. On je zamišljeno zrl v noč.

»No stari, zakaj pa nič ne govoriš?«

»Veš, jaz ravno premišlujem: Če bi te bil takrat, ko sva bila pet let po-ročena, ubil, bi bil dobil 20 let in bi bil ravno danes zopet prost.«

Da bo varno.

Joža prejme na trgovskem poto-vanju brzjavko: »Tašča umrla. Brzo-javi, kaj naj storimo: balzamirati, za-žgati ali pokopati?«

Promptno jim odgovori: »Najprej balzamirati, nato zažgati in potem pokopati, da bo varno.«

Spričevalo.

Lojze Mestič se je potegoval za mesto pomočnika. Šef pregleda spriče-vala ter izjavi, da ne da dosti na pa-pirje, češ vsakdo vedno le najboljši napiše, ker slabega ne sme. Toda konč-no izjavi, da bi ga za poskušnjo na-stavil pri tehtnici.

»Saj vendar poznate uteži?«

»O, to pa že 95 dkg je 1 kg.«

»Izvrstno! Ste že nastavljeni!«

Vlomilec ustrelil nočnega čuvaja

V Jihlavi na Češkem je bil izvršen v sredo ponoči drzen zločin, ki je zahteval življenje uslužbenca nočne straže F. Marčika. Marčik je pregledoval po pol-noči dodeljeni mu okraj. Ko je prišel do neke trgovine, je zaslišal sumljiv ropot. Čim je stopil k odprtim vratom, da se prepriča, kaj se godi v trgovini, sta po-čila za njegovim hrbtom dva strela. Marčik je skočil k zidu kraj vrat, toda napadalec mu je sledil in oddal še tri strele. Dve krogli sta prebili vrata, tretja se je pa odbila od zidu. Zločinec v temi ni videl svoje žrtve in zato je stre-ljal kar na slepo srečo. Kljub temu je s petim strelom zadel Marčika v trebuh, na kar je pobeignil.

Streli so prebudili stanovalce sosed-njih hiš, ki so prihiteli na cesto in našli teško ranjenega čuvaja pred trgovino. Kmalu je prispela tudi policija, ki je dala prepeljati Marčika z rešilnim avtomobilom v bolnico. Tu so nesrečneža ta-ko operirali, toda mož je kmalu po ope-raciji umrl. Pokojini je bil v službi zelo vester in marljiv. Zato je vzbudila nje-gova tragična smrt med prebivalstvom Jihlave splošno sočutje. Policija je na-pela vse sile, da izsledi drznega vlomil-ca, kar se ji pa še ni posrečilo.

Fran Pogačnik:

Spoved

Na prijaznem holmu za vasio sta se belili dve sestrici, dve ljubki hišici so-sedov Arha in Petriča. Obe sta stali sredi bujnih vrtov, ki so ju ločile lične lesene ograje od zelenih pašnikov, pre-ko katerih se je v vili z dvorjem obsa-jena pot nizdol v vas. Prekrasen raz-gled se je odpiral očem s holma čez prostrano plan tja do belih vrhuncv nebotičnih snežnikov.

Bilo je lepega jesenskega popoldne-va, ko so se zbrali pod košatim kosta-njem sredi med obema domačijama. Arhova Ivko in Tilka ter Petričev Ton-če, Ivko, devetleten debeluh, ki je že srkal modrost tretjega razreda ljudske šole pri fari, se je držal hudo imenitno, ko je okrogli Tilki in drobencijatemu Tončetu, junakoma drugega razreda iste šole, razlagal nekaj navidez silno važnega. Po razvnetih obrazih male družbice bi človek vsaj sklepal, da gre za posebno stvar. Res je bilo: odhajali so v župno cerkev k spovedi.

Že jih vidimo, kako drobne po po-ložni poti proti vasi, oddaljeni dobre četrt ure. Že jih gledamo, kako pristo-pajo sklonjenih glav k spovednici in jim sledimo, ko hite žarečih oči iz cer-

kve, da se vrnejo domov. Vsi so dobre volje. Veliki in majhni grehi so jim od-puščeni, duše so jim čiste in priprav-ljene, da jutri sprejmo vase Gospoda, hrano angelsko.

V mladih glavah se jim snujejo pobožne misli in tiho stopajo skozi vas, ne da bi se menili za vaško vrvenje. Molk pretrga Tilka:

»Jej, pijanec!«

Res se iz obcestne krčme privali opit možakar, ki sumljivo se gugaje zavije na cesto. Besed, ki jih mrmra sam zase v razmršeno brado, otroci ne razumejo in se mu umaknejo, da gre naprej. Prizor jim je zbežal svete misli. Vas se jim pokaže v drugi luči. Mislim slede dejanja. Ivko jame dražiti psa, ki je pritekel za njimi, Tilka je žejna in hoče vode. Tonče plaši golobe, ki so mirno pobirali zrna ob poti. Solnce se bliža zatonu in zlati z zadnjimi žarki strehe vaških hiš. Zrak je tako dober in mil.

Čas beži. Treba bo kreniti proti do-mu. Preplašeni se spuste otroci v tek. Kar se Ivko ustavi in se strme zagleda v panirje, ki leže na tleh.

»Kovači!« se mu izvije iz osuplih ust.

»Kovači, kovači!« se začudita ostala dva.

»Eden, dva, tri... osem. Osem kovačev!« vzklika otroci drug preko drugega. Troje postaviv se mahoma skloni, šest rok pohlepno poseže po vabljivem modrem papirju. Največ kovačev ostane seveda Ivku, Tilka odnese le enega samega. Takoj skremži usta-ca na bridek jok.

»To ni nič,« ugovarja Tonče. »De-liti moramo. Vsak naj dobi po pravici!«

»Jaz dobim največ, ker sem jih prvi zagledal,« meni Ivko in krepko stiska v roki priborjene kovače.

Kakor mrzel poliv jih zadenejo be-sede male Tilke:

»Saj denar ni naš. Vrniti ga mora-mo!«

»Komu? Saj ne vemo, kdo ga je iz-gubil,« ugovarja Ivko in se takoj poto-laži: »Najbrže tisti pijanec. Če bi ga ne bil izgubil, bi ga zapil. Saj je vse-eno!«

»Pri spovedi smo bili,« se strahoma spomni Tonče.

»Greh je vzeti tuje blago,« poučuje Tilka. »Kaj bo pa jutri s svetim obha-ilikom?«

Za trenotek obmošne trojice. Ogla-ša se ji vest. A izkušnjava ne prehuda. Ivko že zre v duhu tli zaželeno žogo, ki si jo s tem denarjem lahko kupi in vzklিকে odločno:

»Eh, kaj! Greh gre v meh, pa meh počni in greh vseh skoči!«

S tem tehtnim dokazom popolnoma pomiri razburjena tovariša. Vsa trojica pozabi ta hip na ves svet in misli le na igračke, ki si jih kupi z najdenim denar-jem. Z vedrim smehom korakajo proti holmu.

Ponoči je imel Ivko grozne sanje.

Kupil si je bil veliko, krasno žogo in se igral z njo. Žoga se je odbijala od tal, poskakovala do stropa, padala nazaj in delala čudovite skoke. Nenaodoma se je razpočila, iz nje pa je skočilo osem črnih — bognavaruj! — rogatcev iz samega pekla. Zarajali so okoli Ivka in peh s strašnimi glasovi:

»Prodaj si dušo za osem kovačev,« zdaj prišlo je pote osem rogačev!«

Že so ga hoteli zgrabiti in odvesti s seboj, ko se je Ivko stresel in se zbudil doma na svojih postelji.

Jedva se je svitalo, začuje glas svo-je matere:

»Ivko, Tilka, vstanita! Čas je, da se odpravita v cerkev. Le brž, le brž!«

Izmačenihi oči in bledega, nepre-spanega obraza se Ivko pretegne po postelji in zastoe:

»Mati, ne morem!«

»Zakaj ne?« ga osuplo vpraša mati.

»Ali si bolan? Čakaj, pogledam!«

Pogleda Ivka, zmaje z glavo in pravi:

»Pokličem očeta, da vidi še on. Morda bo treba zdravnika.«

Ivko vztrepeti in zajecija s čudno plahim glasom:

»Mati, saj nisem bolan. Ne kličite očeta!«

»Kaj pa ti je, otrok, za božjo voljo?« poizveduje mati.

Tedaj se Ivku vdero solze iz oči in se mu vlijejo v potokih niz lica.

»Mati, saj povem vse po pravici! Tilka in Tonče in jaz smo našli osem kovačev in smo jih hoteli obdržati, da si kupimo igračke. Sedaj pa pridemo v peklo, oi, oi!«

Grenke solze mu lijejo po obrazu in ihtenje mu duši besede. Tu se oglasi tudi s sosednje postelje krčevit jok Tilke.

Minilo je dokaj časa, da je mogel Ivko materi razložiti, kako se je vse to zgodilo.

Kaj pa se je zgodilo za tem, ni da oi popisoval. Kmalu se je pridružil ob-rokant Arhovi dvojici še Petričev Ton-ček in izročili so najdene novce v za-nesljive roke. S sy obhajalom sicer ni bilo nič, vendar so bili Ivko, Tilka in Tonče ozdravljeni in so se tem boljše pripravili za drugo.

To in ono

17 let po nedolžnem v ječi

Poljskega grofa Ronkiera je zadel tragična usoda, da je moral preživeti celih 17 let v ječi, ne da bi bil kaj zakrivil. V maju 1910 je bil izvršen v Varšavi zagoneten umor. V nekem varšavskem hotelu so našli umorjenega grofa Stanislava Chrzanovskega. Umora so obdolžili brez predhodne preiskave grofa Bogdana Ronkierja, enega najodličnejših predstavnikov poljskega plemstva. Ronkier je bil visoko naobrazen in čakala ga je sijajna politična kariera. Obdolžili so ga bestialnega umora in ker pred sodiščem ni mogel zavrniti nekaterih indicij državnega pravdnika, je porota z nadpolovično večino potrdila glavno vprašanje in mladi grof je bil obsojen na 17 let težke ječe.

Te dni je prišel po prestani kazni iz ječe. Njegova žena je pred dvema letoma od žalosti umrla. Njene zadnje besede so bile: Nedolžen je! Grofov dom je tekem 17 let popolnoma obubožal. Doma je čakala nesrečnega sina samo stanka-mati, ki je živela zadnja leta v največji bedi. Sprejela je sina v stanovanju, ki je bilo nekoč bogato opremljeno, zdaj pa je pusto in prazno. Krasne perzijske preproge, dragoceno pohištvo, vaze, gobelini in drugi razkošni predmeti so šli za vsakdanji kruh grofove rodbine.

Kljub bridki usodi se je vrnil grof iz ječe poln energije. Celih 17 let je gojil edino željo, da se rehabilitira in doseže priznanje svoje nedolžnosti. Zdal je začel priobčevati v poljskih listih serijo člankov, ki vzbujajo splošno senzacijo. Grof trdi, da je izvedel za smrt svojega svaka grofa Chrzanovskega šele 4 dni po tragediji, ko so ga brzojavno obvestili o umoru. Ta čas je bil v provinci s svojo ženo, ki je bila v zadnjem štadiju nosečnosti. Brzojavka se je glasila: «Stas umrl. Pogreb v sredo. Pridi v Varšavo.» Brzojavka je bila nalašč tako previdno sestavljena, da bi ne vplivala na zdravje nosečice. Kljub temu je vzel grof ženo s seboj. Šele med vožnjo mu je neki sorodnik povedal, da gre za umor. Grof Chrzanovski je bil umorjen v istem hotelu, kjer je Ronkier nekoč dalj časa stanoval.

Kot glavna priča je nastopil proti Ronkierju njegov lastni tast, ki je na vprašanje preiskovalnega sodnika odgovoril, da ima na sumu grofa Ronkierja in da plača 15.000 zlatih rubljev tistemu, kdor dokáže njegovo krivdo. Zdal opisuje Ronkier v poljskih listih tega despotičnega starca, ki ga je vedno mrtno sovražil. Leta 1905 je svetoval ruskemu carju, naj da obesiti vsakega tretjega državljanca, da bo minilo ostale veselje do revolucije. Grof Ronkier dokazuje, da je vplival na preiskovalnega sodnika strašni despotizem starega grofa Chrzanovskega in da mora biti proces zdaj obnovljen.

Usodna zmeta maršala Conrada

Kraljevska madžarska akademija znanosti je izdala nedavno zanimive spomine vojvode Jožefa Habsburškega, v katerih so omenjene razne podrobnosti iz delovanja vrhovnega poveljstva bivše avstro-ogrške vojske. Vojvoda Jožef piše v svojih spominih, da je Rusija z vojno napovedjo prisilila vodilne činitele avstrijske armade odklopiti takoj čete z južnega na vzhodno bojišče. Diplomatični dogodi pred napadom na Srbijo in vojni načrti maršala Conrada dokazujejo, da niti na Dunaju niti v Berlinu niso računali s tem, da bo konflikt omejen samo na Srbijo. Maršalu Conradu očitajo, da je zakrivil v dveh tednih na vzhodni fronti poraz avstrijskih čet, s katerim so bili uničeni najboljši polki. Njegova pogrbenjena strategična poteza je bila za nadaljni razvoj dogodkov na vzhodnem bojišču usodna.

V avgustu 1914., sedem dni po vojni napovedi od strani Rusije, je poslal major Fischer svojega zaupnika, preoblečenega kot ruskega podčastnika, v ruske postojanke in zbral tako važne informacije, o katerih je obvestil komandanta vzhodne Galicije, generala Kövessa. Ruske armade generala Ivanova, Ruskega in Brusilova so se pomikale proti Lvovu in Bukovini. General Kövess je informiral o tem maršala Conrada, ki pa temu poročilu ni hotel verjeti. Do 23. avgusta je bil prepričan, da so ruske sile na tem bojišču preslabe in da lahko zbere glavne čete na jugu. In tako so navklile čete generalov Affenberga, davalke in Kummera 24. avgusta 1914. na rusko ozemlje na južnem bojišču, dočim se je pomikala armada generala Brudermanna z leve strani. Med obema skupinama avstrijske armade je nastal prazen prostor, kjer so se utrdile čete generalov Ivanova in Ruskega. Brudermann je doživel poraz in Lvov je padel. Affenbergova armada se je morala po tem porazu umakniti in avstrijska ofenziva na fronti Lvov-Krakov je doživela poln fiasko.

Maršal Conrad je zasnoval svoj načrt na teoretični domnevi, da je ruska armada za boj nepripravljena. Ko so ga pa dogodki prepričali o nasprotnem, je prošil v kritičnem trenutku Nemce, naj mu prisloščijo na pomoč. Toda Nemci so imeli opraviti takrat z armado generala Rennenkampa in zato Conradu niso mogli pomagati.

Kaj je ljubezen?

Umetnost ali veda.

To čudno vprašanje so rešili brez posebnih težav profesorji bostonske univerze, ki pravijo, da je ljubezen veda. In zato se bo odslej predavalo o nji prav tako, kakor o filozofiji. Ako bi morali odgovoriti na to vprašanje umetniki, bi najbrže izjavili, da je ljubezen umetnost. O zakonu bi pa gotovo ne odgovorili tako prepričano. V očeh diplomatov je pa zakon menda zelo diplomatična zadeva.

Ameriška veda hoče rešiti vse življenjske probleme na svoj način. Rodbinsko življenje, ureditev stanovanj, kuhinjsko opremo in vse drugo, kar spada k privatnemu življenju, skušajo Američani proučiti z znanstvenega stališča in rezultati njihovega prizadevanja so čisto zelo poučni.

Na novootvorni fakulteti bostonske univerze je vpisanih že 200 slušateljev. Po absolviranju nastane iz njih prvi kader kvalificiranih zakonskih žena, izbornih pestunov, kuharic in gospodinj. Čudno, da poročilo o posetu te fakultete moških slušateljev sploh ne omenja. Zdi se, da je ljubezen in zakonsko življenje izključno ženska domena. Tem kvalificiranim zakonskim ženam ne bo preostajalo po absolviranju fakultete nič drugega, nego da nudijo svojim možem sistematični pouk v ljubezni in zakonskem življenju. — Ako možje ne bodo dostopni novi vidi, bo dan povod za ločitev.

Zrcalo zvestoba in ljubezen

V Londonu se je vršil nedavno zanimiv proces, ki priča, da prekaša življenje včasih v rafiniranosti najbujnejših fantazij romanopiscev. Obtožen je bil neki 30 letni lord L., potomec stare angleške plemiške rodbine. Mož se je zaljubil v neko mlado plesalko. Njegovi domači o ženitvi s plesalko seveda niso hoteli niti slišati. Govorili so mu o uničeni karieri, o izgubljeni dedščini itd. Toda zaljubljeni lord se za vse te grožnje ni zmenil. Naposled se udarili sorodniki na najobčutnejšo struno. Poskrbeli so, da se je raznesla vest, da ima mlada plesalka drugega ljubčka in da lorda samo vara. Zrno nezaupanja je kmalu vzkliklo. Mladi aristokrat je začel vohuniti za svojo izvoljenko, toda opazil ni ničesar, kar bi vzbudilo njegovo ljubosumnost. Kljub temu je zabrusil nekega dne svoji izvoljenki v obraz, da je ne misli poročiti.

Miss Rosa Hunwitsch — tako se je pisala plesalka — je strastno ljubila lorda. Pripravljena je bila na vsako preizkušnjo, samo da si ohrani njegovo srce. In lord se je oddalil za nečloveško preizkušnjo. Odvedel je igralno domov, ter jo držal deset dni zaprt. Soba, kjer je morala prestat preizkušnjo, je bila polna zrcal. Stene, tla, strop, vrata in okna, vse so bila zrcala. Sredi stropa je gorela velika električna žarnica, ki se je prižigala na hodniku. Plesalka je videla noč in dan samo sebe. Kamor se je ozrla, ji je stopila naproti lastna postava. Zarnica je gorela noč in dan.

Čez sedem dni so igralci odpovedali živci. Razbila je eno zrcalo za drugim in se naposled zrušila v hudem živčnem napadu na kup stekla. Prenehali so jo v norišnico, njeni roditelji so pa vložili tožbo in zahtevali od krutega lorda primerno odškodnino, ki jim jo je sodišče tudi prisodilo.

Čudevita prigoda polarnega raziskovalca

Najčudovitejšo pustolovščino je doživel v polarnih krajih kapitan Henry Toke Munn leta 1914. mu je naročila neka londonska tvrdka, naj preišče arktične kraje in ugotovi, koliko je resnice na vesteh, da se nahaja tam zlato in cin. Ekspedicija je čakala na ladjo in tačas si je ogledal Munn obalo zemlje princa Waleskega med otokom V.ktorja in Baffinovim zemljo. Od tod je morala prehoditi ekspedicija do zemlje princa Waleskega 600 milj. Čim bolj se je bližala cilju, tem bolj so postajali domačini, ki so spremljali ekspedicijo, nemirni in razburjeni. Kapitan Munn se je informiral o vzroku njihovega razburjenja in izvedel, da leži severno od zemlje princa Waleskega takozvani otok duhov. Zakaj se tako imenuje, mu domačini niso hoteli povedati.

Kmalu sta izginila dva člana ekspedicije in Munn je začelo skrbeti, kaj bo z njegovo usodo, ako se domačini ne potolažijo. Neke noči je izginil tudi vodnik, Eskimo Akko Moll. Munn se je takoj napotil po njegovih stopinjah in prišel na zasnežen hrib, od koder je bil razgled daleč na okrog. V dolini je opazil jezero in ko se je spustil s hriba, je našel na bregu rokavice iz jelenove kože. V snegu je opazil kapljice krvi in sledove ogromnega tiča, ki je imel med prsti plavalno mreno.

Kmalu je našel tudi pogrešanega Eskima. Akko Moll je ležal mrtev ob jezeru. Desni rokav njegovega kožuha je bil raztrgan in žila na roki pregrizena. Munn se je polastila groza, ko je opazil, da je neznan zločinec izslesal Eskimu kri. Komaj si je nekoliko opomogel od groze, je zagledal na veliki ledeni gori divjega moža ali bolje rečeno zver v človeški podobi. Divjak je baš zavihtel na ramo ubitega morskega psa, ko se je pod Munnom utr-

gal kos ledu. Krvoločni polarnik je opazil kapitana, odložil svoje breme in planil proti njemu. Kapitan ga je hotel ustreliti, toda puška je odpovedala in predno je zamenjal naboj, je bil divjak že pri njem. Udaril ga je s svojo orjaško pestjo tako, da je omahnil na kolena. Nato ga je prijel za levo zapestje in mu hotel pregrizniti žilo. Munn je napele vse sile, da se reši. Nekaj časa sta se valjala po snegu in Munn bi bil podlegel, da se mu ni posrečilo potegniti iz žepa kratkega bodala, s katerim je divjaka zabodel. Šele ko je bila borba končana, si je kapitan ogledal svojega čudnega sovražnika. Bil je skoro dva metra visok in ves kosmat. Imel je velike oči brez trepalnic in nenavadno dolge noge. Njegovi zobje so bili podobni silnemu pasjemu zobovju. Munn je potegnil orjaško truplo k jezeru in ga vrgel v vodo.

Mesto svetlobe

Pariz je že od nekdaj ponosen na svojo razsvetljavo. Kot izrazito mesto svetlobe je zaslovel Pariz za časa Ludvika XIV. Do tega časa sta goreli v Parizu čez noč samo dve ulični svetilnici, ena na policijski prefekturi, ki je bila v Chateletu, druga pa pri sedanjem mestu umetnosti, kjer so prevladali s čolni meščane čez Seino. Ludvik XIV. je odredil, da mora goreti v 912 pariških ulicah 2736 svetilk od večera do 1 ponoči. Ta naredba je izšla leta 1667. L. 1700 je gorelo v Parizu že 7000 svetilk, za katere je moralo plačevati mesto 300.000 frankov letno. V 18. stoletju so uvedbe plinovitih svetilk je svetilo Parizanom olje. V mestu je bilo 5035 kandelabrov in 13.340 svetilk. Med revolucijo so obešali na te kandelabre buržuje. Začetkom 19. stoletja je izpodrinil olje plin in l. 1870 je imel Pariz že 32.000 plinovitih kandelabrov. Zdal se pariška razsvetljava ne da niti primerjati s takratno. Kaži Pariz ima 54.885 električnih in 49.259 plinovitih kandelabrov. Mestno občino stane razsvetljava 35 milijonov frankov letno.

8427 Andersonov v Stockholmu

Andersonove pravilice so menda znane vsakomur. Da pa šteje Stockholmu, prestolnica Švedske, 8427 Andersonov, to vé malokdo. Kakor se pri nas morda razširjena imena Kovač, Golob, Zajc etc., tako so na Švedskem razširjena imena Lindquist, Törnquist, Lindström, najbolj pa menda ime Anderson.

Ime Anderson ima svoj izvor po imenu Ander, kar je toliko, kot po naš Andrej. Svedbi pa so dostavili poleg še zlog «son», kar pomeni sin. Na ta način so nastali razni Karlsoni, Andersoni, Nilsoni itd. Toda ta malomarnost Švedov se je grenko maščevala. Svedski baš nimajo bogatega repertoarja krstnih imen in tako se je dogodilo, da je nastalo veliko rodbinskih imen z istim predimonom v korenu.

Posledica rapidnega naraščanja Andersonov, Karlsonov so naravnost obupne. Kdor dandanes išče v Stockholmu svojega znanca, o katerem samo ve, da mu je ime Anderson, ta je izgubljen. Če odpre telefonsko knjigo, bo našel 28 tiskanih strani z imenom Anderson. Seveda je brez smisla, da bi tu iskal svojega znanca. Če gre na nočijo, mu to ne koristi mnogo. Izvedel bo, da se v Stockholmu nahajajo 8427 Andersonov, 6870 Johansonov, 6860 Karlsonov itd.

Uprav kaotične, naravnost obupne so tudi razmere v javnem prometu. Največje težave ima pošta, če mora dostaviti pismo kakemu Andersonu ali Petersonu, čigar naslov ni točno označen. Često se dogaja, da biva v eni in isti hiši po več Andersonov. Pošti generalni direktor je stavil nedavno predlog, da naj bi država nagradila vsakega Andersona, ki bi bil voljan spremeniti svoje ime. Velik križ tvorijo ta slična imena tudi za časopise. Če n. pr. kak časopis poroča, da je bil aretiran Karl Anderson, dobi uredništvo lista že drugi dan najmanj 50 poravkov, da gospod Karl Anderson ni identičen z aretiranim.

S predlogom g. poštnega direktorja pa se gotovi Andersoni ne strinjajo. V listu «Svenska Dagbladet» je nedavno protestiral neki Anderson proti temu predlogu in utemeljeval ugodnosti, ki jih nudi njegovo ime.

Stanovalec je nekoč skupaj z nekim Andersonom, kateremu je bilo tudi tako ime kakor njemu, namreč Anders. Ta Anders Anderson je bil bankir in često se je vozil v Pariz. Tam se je seznanil z neko ugledno rodbino, čije hčerka se je zaljubila v čednega Šveda. Ta pa se je spretno izognil nastavljenim limencam in je še pravočasno ušel grozečemu zakonu Vrnivši se iz Pariza, se je kmalu izslesil iz starega stanovanja, tako da je ostal v hiši samo eden Anders Anderson. Za Božič je dospela iz Pariza lepa pošiljatev, naslovljena na g. Andersa Andersona v Stockholmu. Floragatan 18. Pošiljatev je bila dostavljena g. Andersu Andersonu, edinemu stanovalcu omenjene hiše. Ta se je nemalo divil raznim pikantnim želončnim dobrotam iz dalnjekega Pariza. Leto za letom je za Božič redno prispela slična pošiljatev iz Pariza. Zadnja pošiljatev je imela priloženo tudi ljubeznivo pismo, naslovljeno na g. Andersa Andersona. Mala deklica iz Pariza, kakor je bilo omenjeno v pismu, sporoča g. Andersonu, da naj jo vendar ne pušča v taki neznanosti negotovosti.

G. Anders Anderson je bil poštenjak od nog do glave, vljudo se je opravičil v Parizu, toda imena, ki mu je nudilo toliko ugodnosti, ne kaže spremeniti. G. Anderson upa, da bo morda še zvišal kake ugodnosti svojega imena in da bo morda celo doživel dan, ko ga bo objela mala Parižanka. Zato ostane zvest svojemu imenu.

opravičil v Parizu, toda imena, ki mu je nudilo toliko ugodnosti, ne kaže spremeniti. G. Anderson upa, da bo morda še zvišal kake ugodnosti svojega imena in da bo morda celo doživel dan, ko ga bo objela mala Parižanka. Zato ostane zvest svojemu imenu.

Zapeljivca svoje sestre umoril

V ponedeljek ponoči se je odigrala v Aši na Moravskem krvava tragedija. Po plesu so se vračali fantje pozno ponoči domov. Med njimi sta bila tudi 18 letni gostilničarjev sin Karel Smit in 20 letni Hanuš Wächter. Spotoma sta se Smit in Wächter sprla. Smit je imel že delj časa ljubavno razmerje z Wächterjevo sestro. Dekle je zanosilo in poročilo, toda Smit ni hotel priznati, da jo je zapeljal. Končno ga je sodišče obsodilo, da mora plačati alimente, toda fant se je odločil upr. Trdil je, da ni oče in da alimentov ne bo plačeval.

Brat zapeljane devojke je zapeljivcu opetovano prigovarjal, naj se sprijazni s svojo usodo in stori dolžnost, ki mu jo nalaga čast. Toda vse prizadevanje je bilo zaman. V nedeljo je Wächter izjavil tovarišem, da se bo osvetil za svojo zapeljano sestro. In res je izpolnil svojo obljubo. V prepiru je potegnil nož in zabodel zapeljivca. Potem se je vrnil k tovarišem in izjavil, naj poskrbe za Smita. Sam je planil proti bližnjemu gozdu in izginil brez sledu. Tovariši so našli Smita na cesti v mlaki krvi. Poklicani zdravnik je ugotovil, da ima prebodeno srce. Smrt je nastopila takoj. Orožniki so odšli takoj v gozd, kjer pa o morilcu ni bilo duha ne sluha. Najbrž je izvršil samomor.

Dunajska kronika

Zadnje dni beleži dunajska kronika zopet več nesreč in tragedij. Univ. prof. Hermann Daub je v sredo ponoči padel na Dunklergasse v jarek, ki je bil izkopan v svrhu napeljave plinskih cev. Da si je bil jarek globok samo dva in pol metra, je priletel Daub tako nesrečno, da si je zlomil hrbtenico in prebil lobanjo. Obdukcija trupla je pokazala, da ga je poleg tega zadela tudi srčna kap. Daub je bil star 57 let in je veljal za odličnega pedagoga in znanstvenika.

Na strašen način si je končal življenje 35-letni pekovski pomočnik Adolf Racek, ki je bil zaposlen že 6 let pri nekem peku in bil na glas kot priden ter vesten delavec. V sredo zjutraj je nenadoma z odprtim nožem navahnil na svojega tovariša Spaziererja in mu zagrozil, da ga zakolje. Ta je spoznal, da ima opravka s blaznežem in med njima se je razvila obupna borba na življenje in smrt. Spaziererju je z naporom vseh svojih moči uspelo, da je blazneža obvladal, obenem pa je klical na pomoč. Ko so drugi pomočniki prispeli svojemu tovarišu na pomoč, je blaznež izpuštil svojo žrtev in pobegnil v vežo. Ko so mu hoteli odvzeti nož, se je z naglim sunkom prerezal vrat. S smrtnonevarnimi poškodbami so ga prepeljali v bolnico, kjer pa je radi izkrvavitve umrl.

Z Dunaja je te dni izginil eden najmočnejših in najtežjih mož Dunaja, bivši tekočatlet Ivan Zöch. Zöch je odšel 20. januarja okoli druge ure iz svojega ura, da češ, da se vrne uredi kasneje. Od tega časa dalje ga pogrešajo. Pogrešani je pravi orjak, velik je 180 cm in teži 139 kilogramov. Smatrajo ga za najtežjega Dunajčana. Dunajski listi sumijo, da si je Zöch končal življenje, dasi ne vedo motiva, ki naj bi ga pogljal v smrt.

Ciganska romantika

Avstrijska republika ima med svojimi 6 milijoni prebivalcev tudi par tisočev ciganov, ki jih je «podedovala» z Burgenlandom od Madžarske. Seveda so bili cigani prav veseli, da se jim je s tem odprla meja proti zapadu in posebno na Dunaj, kamor poprej kot madžarski državljani niso smeli.

Tako se je tudi letošnje poletje utaborila ciganska familija ob nekem dunajskem predmestju in od tam delala «poslovne ekskurzije» v mesto. Nekega popoldneva sta ostala doma le zastavni cigan Janoš in njegova lepa nezakonska žena Marija. Po bližnji cesti se je pripeljal ciganski veljak Peter Stojka s sinovoma Jožefom in Štefanom. Ustavili so se in se spustili v pogovor z Marijo in Janošem. 18 letni Štefan se je s prav cigansko vročkrvnostjo v hitu zaljubil v strastno Marijo, jo zvalil na stran in ji začel prigovarjati, naj pusti Janoša in gre z njim.

Marija ni bila pri volji in Štefan je potožil svoje gorje bratu in očetu, ki sta se ga usmili in mu sklenila pomagati. Stari Stojka je izvelkel izza pasu dolg nož in skočil pred Janoša, oba fanta pa sta planila nad ciganko, jo pograbil in odnesla v svoj voz. Predno se je osupli Janoš prav zavedel, je bil že tudi stari cigan na vozu, ki je oddirjal s svojim žlahtnim tovorom v dunavsko planjavo.

Par dni so taborili cigani v gozdu in se v bratski slogi zabavali z lepo ujetnico, dokler jih ni našel obupani Janoš s svojo družbo. Vnela se je srdita borba z jeziki in pestmi, ki pa je končala s tem, da se je Marija vrnila k svojemu Janošu. Razočarani Štefan je zato obema zagrozil, da jima bo porazal vratove.

Cigansko zgodbo je izvedela tudi žandarmerija, ki ni imela pravega smisla za ciganske postavbe in navade in je vso družbo aretirala. Na veliko začudenje preiskovalnega sodnika nista hotela Janoš in Marija ničesar pove-

dati, kar bi Stojkove obremenjevalo in izgledalo je, kakor da je šla Marija prostovoljno s Stojkovimi in se jim vsem trem tudi prostovoljno udala. Sodnik ni vedel, kaj naj počne, in je vse izpuštil.

Komaj pa sta bila na svobodi, sta se Janoš in Marija vrnila in naivno izpovedala, da sta se poprej zlagala. Res je, da so Stojkovi Janoša strahovali z nožem, Marijo pa s silo odvedli in jo ustražovali, da jim je morala biti vsem in v vsem pokorna. Iz strahu pred maščevanjem, da si poprej nista upala povedati resnice.

Tako je prišla vsa družba še enkrat pred sodnika. Ta je nekaj časa poslušal, kako so cigani drug drugega obmetavali s psovki in očitki, nato pa hitro vstal in sporočil obtožencem, da so bsojeni vsi: Stojkovi, ker so oropali Marijo in jo posilili, Marija in Janoš pa, ker sta pred sodnijo krivično izpovedala. Kljub ogorčenim protestom so jih kar v dvorani pobasali in odpeljali v zapore.

TAVANNES WATCH & CYMA

svjetsko poznati
švicarski precizioni satovi

Oklofutani Othello

Pred enim budimpeštanskim sodiščem se je odigral te dni epilog tragikomičnega prizora, ki se je primeril povodom neke diletantske predstave Shakespearevega Othella v Budimpešti. Vlogo Desdemone je igrala lepa žena bogatega trgovca, njen nastop pa naj bi ji odprl vrata k gledališču, kamor si je že dolgo želela.

Predstava je tekla precej gladko, igralo se je pač po diletantsko, z dobrim namenom, a majhnim znanjem. Končno je nastopil usodni prizor. Zavrtni Jago je skoraj dosegel svoj cilj. Othello je proklel svojo nedolžno Desdemono. Pot mu je bil izpod črne šminke, s katero si je očividno preveč namazal obraz. Zapeljiva in lepa Desdemona je trepetajo pričakovala dogodkov, ki so imeli nastopiti.

«Ali si že molila Desdemona?» je kričal, poteči se črnc z grmečim glasom. Nato je navahnil na nesrečno svojo žrtev in jo prišel z vsemi močmi daviti. Zdi se pa, da se je temperamentni Othello preveč uživel v vlogo tragičnega junaka, kajti Desdemona je nenadoma prebledela, naslednji hip pa se je tragedija spremenila v tragikomedijo. Umirajoča Desdemona je svojega nesrečnega moža počistila z močeno brco, da je zletel po odru. Desdemona, kateri so se poznali na vratu sledovi davljenja, je skočila in prisilila Othello dveh krepih zausnič z leve in desne. Othello je obstal kakor okamenel, nato pa je glasno zaklical: «Spustite zastonj!»

Na žalost ni bilo na odru nikogar, ki bi ugodil njegovi želji. Publika, ki je bila doslej mnenja, da spada vse to k tragediji, se je šele sedaj zavedala; nekateri so pričeli ploskati, drugi pa so glasno žvižgali.

Prvi epilog se je odigral v fojeru. Pravi mož Desdemone je tam počakal Othello in ga strahovito namlatil. Finale je bil sedaj na sodišču. Othello je tožil Desdemono in njenega moža. Sodniku je uspelo izmiriti obe stranki, nakar sta Othello in pravi mož Desdemone zadovoljna zapustila sodno dvorano.

Gripa

se zopet pojavlja! Pri njej so se pokazale vedno za osobito dobre

Aspirinove tablete „Bayer“

Najglavnejši po-avi — groznica (mrzica), glavoboli in ostale boli se odstranijo brzo

× Gripa na Češkoslovaškem. Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo izkaz o razširjenosti gripe na Češkoslovaškem od 23. do 29. januarja. V tem času je obolelo 34.887 oseb, smrtnih slučajev pa je bilo 94.

× Trčenje dveh letal. Nad otokom Malto sta trčili skupaj dve angleški vojaški letali in treščili v morje. En častnik je bil mrtev, dva častnika-opazovalca sta bila težko ranjena.

× Pet sester, ki imajo skupaj 371 let. V Roulaixu v Franciji živi v visoki starosti pet sester, ki so vse vdove in že visoko v letih. Prva je stara 82, druga 78, tretja 76, četrta 71, peta pa 64 let, torej skupaj 371 let.

× Promet v Panamskem kanalu. Do konca l. 1926 je preplulo Panamski kanal 37.599 trgovskih ladij, ki so plačale 154 milijonov dolarjev prevozne pristojbine.

MAKULATURNI PAPIR

à Din 5.—

prodaja uprava «Slov. Naroda».

M. Zarnik:

20

Narodni mučenik Pepe Škrjanc

Pohleven epos v 18 različno dolgih spvih.

Na Vrhniki so prenočili. Ko bi bili morali jutraj odmarširati, je pa na voljo padla čudna panika. Dva sta začela poskakovati in uganjati neumnosti na vse pretege, čudno mukati in sploh vesti se tako, da se je vse smejalo, samo ne praporščak in preplašeni gonjači. Zmeda se je polotila tudi ostale živine in naenkrat so morali ljudje puhniti na vse plati, ker bi jih bili sicer pomandrali rogati veleizidajci, ki so začeli bežati na vse vetrove.

Ko so jih naposled s polja polovili, so bili trije tako poškodovani, da so jih morali takoj zaklati in prodati mesarju. Vrhnici so bili veseli nepričakovane mesa, praporščak pa je po madžarsko preklinal in narekoval podčastniku ugotovljeni protokol. Odhod se je zakasnjal za dve in pol uri.

Ko so gonjači nastopili, jih je podčastnik prešel in sklical po imenih. Potem je pa javil: »Herr Fähnrich, melde gehorsamst, es fehlt ein Mann, ein gewisser Škrjanc.« Vse klicanje in rjovenje »Škrjanc« je bilo zaman.

Tudi to so zabeležili in županstvo je moralo dati novega moža. — »Abmarschieren!«

Karavana se je že približala prvim klanecem za Vrhniko, ko je zopet nekaj nastalo tam spredaj. Celo spreveda se je ustavilo in vse je butnilo drugo ob drugo, kakor če strojnik nenadno zavre železniški vlak. Vpitje, kletve, volji gobce proti nebu, mukanje, zmeda.

Praporščak je v galopu zdiral naprej. Sredi ceste je ležal Pepe vznak, molel vse štiri od sebe in mirno smrčal. Bil je popolnoma pijan in zraven njega je ležala prazna slatinska steklenica.

Praporščak je potegnil svoj browning in dvakrat vstrelil na Pepeta. Ker pa ni bil poseben strellec, ne jezdec, se mu je konj splašil in sta strela zadel le cestišče. Sreča za Pepeta je bila tudi, da so se radi strelcev začeli i volji kvišku spenjati.

Praporščak je resigniran vtaknil svojo pištolo v futral in zarenčal samo se: »Schmeisst' mir das Luder irgendwohin!«

Ko se je Pepe sredi noči prebudil v grmovju, ni ničesar vedel; ne o svojem junaštvu, niti kje je in zakaj. Na Vrhniki ni bilo nobene luči, nebo je bilo čisto črno in oblačno, sploh egiptovska tema.

»Vidiš Pepe, naposled te je le »ta črna« pobral in zdaj si tam, kjer je večna temota in jok in škripanje z zobmi!« Zlezel je na kolena, se oziral, prisluškoval. »Zakaj pa nihče ne škripa?« je ježno vprašal.

Ker ni bilo odgovora, je na ves glas zavpil: »Hudič, zakaj pa nihče z zobmi ni škripa? Al' je to kakšna orenga?« Odzvale so se mu le žabe v neki mlači tam doli nekje in par oddaljenih psov.

Spomnil se je, da je nekoč videl naslikane v starem oltarju tudi že hudiče s pasjimi in žabjimi glavami. »Pepe, raje bodi tiho, morda še ne vedo za te.« je dejal poparjen in strah ga je postalo. Začutil je tudi, kako ga v telesu strahovito že in ga mori brezdanja žaja. »Večni ogenj! Jojmenne, še tega mi je bilo treba!«

S težavo se je spravil kvišku, toda vse se mu je zavrtelo. Izgubil je ravnotežje in lopnil v praškajoč grm. A zdelo se mu je, da stoji popolnoma mirno in da so mu šinile v obraz številne roke s kremplji. Potem je zopet izgubil zavest in spal naprej. Nanovo zbudil se je podnevi, ker ga je zeblo in se mu je sanjalo o samih ledenih hudičih. Ves premočen je bil, kajti močan dež je brez vetra lil z neba, po

razmočeni ravni so se vlačile žalostne megle in vse je bilo v zelenkasto sivi medli luči, kakoršna spremlja poletno deževje.

Glava je Pepeta strašno bolela, s skelečega lica si je z roko zmazal kup zasledene krvi — sicer je bil na že zopet prevdaren. Toda čutil se je zelo bolnega in z zobmi je škripetal.

Zdravnik je rekel, da pride pozneje zopet pogledat in naročil, naj ga pokličejo, če nastopi kaka izjemnost.

Cez nekaj časa je Pepe previdno pokšilil izpod trepalnic in videl da je sam. Čeprav se je počutil strašno — spomnil se je na morskoro bolezen ko so ga po odgonu vozili z otoka Krfa na malem parniku — si je pomagal na noge ter se otikal po vsem telesu. Gotovo je bilo, da nima v sebi nobene krogle niti ne telo več lukeni, nego mu jih je odmeril Stvarnik. No, dobro je.

Ker je zasiljal na lesenem dovozu v skeden droben korak, je urno lezel zopet pod odo in le mežikaje opazoval, kdo prihaja.

Leseni zapah vrat se je premaknil, vrata so suho zapela »ciiiuuu« in v špranjo je pokukala glava male deklice, ki ga je plaho gledala.

»No, punčka, le notri stopi, saj nisem zleht.«

Obotavljaje se je prišlo dekletce k Pepetu.

Priglasila je je radovednost in zdaj šele je Pepe izvedel za svojo usodo. Ko je deklica predvčerajšnjim jutraj pasla tam gori domačo kozo, je gledala s skale volovsko spreved. Preje je že opazila Pepeta, lečega na cesti. Videla je tudi kako »oficir« Pepeta ustreliš. Tedaj se je tako prestrašila, da je zbežala v hosto in tam dolgo jokala. Ko je kesneje zopet prišla kukat, je bil transport že zdavno izginil, a tudi ustreljenega človeka ni bilo nikjer več.

Vse to je tekla domov povedat in še menila, da so morali tistega reveža pač naložiti na vola in seboj odvesti. Vsa Vrhnika je govorila o ustreljenem gonjaču; zato so se ga tako prestrašili, ko se je povrnil.

Pepe je poslušal z odprtimi usti, počasi razumeval, a komaj verjel. Spomnil se ni niti tega, da bi bil na vse zgodaj jutraj šel sam po cesti naprej in tam obeležal.

Naposled je dejal: »Bil sem tako bolan; imel sem vročinsko bolezen, in sem brez zavesti šel na cesto in tam obeležal. Ko je tisti šuft name streljal, je pač mislil, da sem mrtev; pa me ni zadel. Ker so me kar pustili kakor psa, sem počakal, da so odšli; potem sem se skril v grmovje, kjer me je bolezen iznova napadla. No, zdaj mi je malo bolje.«

Samo da je izvedel, pri čem da je! Ker je imel najstrašnejšega mačka svojega življenja, mu ni bilo težko hliniti hudo bolezen. Odvedli so ga na mali lojternici v ljubljansko bolnišnico pod sumom tifusa.

V nekaj dneh pa je odnehalo tudi njegovo alkoholno zastrupljenje in so ga odpustili iz bolnišnice.

Da se pa docela pozdravi, je obiskal v Krakovem starega ribca in brodnika Frijana. Ta je bil precej gluha, a poznal je najrazličnejša domača zdravila. Po mnogih he? in ha? je nazadnje pojmlil, da je Pepetu treba žlečec očistiti.

»Ali ga hočemo navzgor ali navzdol?«

Pepe ni vedel, kaj bi bilo bolje. Zato je menil, naj le Frijan odloči.

Frijan je iz stenske omarice privlekel dve hrenu podobni korenini in jih dejal kuhat. Ko je grenka voda zavrela in se malo ohladila, jo je prelij v pivski vrček rekoč Pepetu, naj izpije do dna, potem naj pa kar malo počaka.

Cez pol ure je Pepe zbežal za hišo. Zledec pa se mu je začel čistiti navzgor in navzdol.

Ko ga je Frijan čez nekaj časa kakor mokro cunjio zlekel zopet v sobo, ponosen na svojo umetnost, ga je Pepe stopke vprašal: »Dejal si, navzgor ali navzdol. Ampak, zabožjo voljo, ne oboje naenkrat! Kaj si pa storil z mano?«

Darujte za »Društvo slepih«

Maurice Dekobra:

Priča

Anglež, ki se je prejšnjega dne nastanil v Palace-hotelu, se je zaupno sklonil k natakariju, porinil pod krožnik 100-frankovski bankovec in polglasno vprašal:

»Prosim vas, ali ni morda v tem hotelu kake ženske, morda ene onih iz polsveta, same in nezaposlene, ki bi mi lahko za čas mojega bivanja v vašem hotelu delala družbo?... Razume se, da jo bom bogato nagradil.«

Natakarij je z resnim obrazom odgovoril kratko in resno, kakor človek, ki se mu pozna, da ve ceniti besedo in denar: »Wozny, well, sir, kako so vam najbolj všeč?«

Vprašanje se je glasilo tako enostavno in samoobsebi razumljivo, kot da bi vprašal gosta, kaka pečenka mu je ljubša, krvavopčena ali mastna.

»Blondinka, vitka, čustvena...« se je izjavil brez pomišljanja Anglež.

Natakarij se je čez par trenutkov vrnil s čašo narocenega piva in neopazeno sporočil:

»Dobri boste, kar želite. Parižanka. Pride danes dopoldne...«

»Iz Berlina?«

»Ne, zaježeno originalna, otmena, blazirana, prijateljsko rahločutna. Seznanil vas bom danes zvečer ob 8. Ž njo. Pridite ob tem času zopet semkaj. Tretja miza desno.«

»Dobro. Pridem.«

Anglež je odšel na obrežje ter čakal

večera. Medtem je prispela v restavracijo Mlle. Monique Baurlet. V navadni modri šifonasti obleki, z belim klobučkom. Natakarij jo je uljudno sprejel in se kmalu zapletel z njo v pogovor.

»Dobro, da se mi, milostljiva, da sem vam že lansko poletje stregel v Deauville.«

»Da, da, spominjam se... Vam je ime Alfred...«

»Da, Alfred, milostljiva...«

»Povejte mi, Alfred... tukaj je pač zelo dolgočasno?«

»Ste sama, kaj ne?«

»Da...«

In ker je čutila potrebo, da se z nekom odkritosrečno razgovori in razodene, je brez olepšavanja priznala: »Sama, in to celo sedaj, ko mi vzbujajo svež morsk zrak najrazličnejše misli in občutke... Saj razumete!«

»O, vem...«

»In vendar se ne morem kar s prvimi, ki mi pride nasproti, spriznati in skleniti z njim prijateljstva... Končno, če se že žrtvujem za razne zabave in veselice, mi mora to vsaj kriti moj hotelski račun.«

»Naravno! Dobro s koristnim združiti. Toda, čakajte malo. Jaz bi imel nekaj za vas. Moža, kakoršnega ga vi iščete in potrebujete. Bogat Anglež, ki se prav tako dolgočasi, kakor vi. Prihodi zvečer ob 8. semkaj, četrta miza desno. On bo sedel pri tretji mizi. Seznanil vaju bom.«

Predstavljanje se je izvršilo po obli-

Gospodarstvo

Industrijalizacija Sibirije

Kdor je bil kdaj v Sibiriji, mora priznati, da bo igrala prostorna zemlja po svojih prirodnih bogastvih v svetovnem gospodarstvu prej ali slej odločilno vlogo. Evropa je gospodarsko iscrpana, njena naravna bogastva večinoma izrabljena in zato je njena ekonomska orijentacija na Sibirijo neizogibna. Sibiriji je potrebno samo večje železniško omrežje in industrijalizacija, pa bo lahko izpodrila Ameriko v njeni gospodarski vlogi na evropskem kontinentu.

Iz tega vidika je zanimiv načrt sovjetske vlade, ki namevaja izkoristiti sibirsko prirodna bogastva. Gre v prvi vrsti za graditve 1500 km nove železniške proge, za tehnično izpolnitev bogatih premogovnikov pri Kuznecku, za elektrifikacijo sibirskih rek in druge dalekosežne akcije, ki jih misli izvesti sovjetska vlada tekom 5 let. Stroški bi znašali 280—300 milijonov zlatih rubljev. Srednja Azija naj bi bila več navezana na dovoz blaga iz Povolžja, kar bi omogočilo izvoz blaga iz evropske Rusije v letnem iznosu 300.000 ton. V Turkestanu namevaja sovjetska vlada obdelati obširna polja, na katerih bo gojila bombaž, tako da bi Rusiji ne bilo treba uvažati bombaža iz tujine. Nova železnica Semipalatinsk-Frunze bi razbremenila zapadnosibirsko, kazansko-moskovsko in taškentsko železnico. Ozadje tega načrta je boj za prvenstvo v Srednji Aziji, osobito za politični vpliv v Mongoliji.

Cilj sovjetske vlade je napraviti iz Sibirije industrijsko deželo. Sibirija bi dobila tudi železniško zvezo z zapadnoevropskimi pristanišči. S tem bi narasla vrednost sibirskih poljedelske produkcije od 250 na 600 mil. zlatih rubljev letno. Produkcija lesa bi se povečala od 4,3 na 16,3 mil. kubičnih metrov. Industrija cementa naj bi dajala po 5 letih 553.000 rubljev čistega dobička. Izvoz sibirskega masla bi se povečal od 3200 na 8000 ton, steklena industrija, ki je izdelala l. 1924-25 4870 ton stekla, bi napredovala tako, da bi znašala njena produkcija l. 1929-30 že 10.000 ton. Železna industrija mora zvišati vrednost svoje produkcije od 1,2 na 2,8 mil. rubljev. Premogovniki, ki so pridelali leta 1925-26 78,5 mil. pudov premoga, bi povečali letno kapaciteto do l. 1930 na 184,1 mil. pudov.

Dalje namevaja sovjetska vlada obdelati 18.000 ha zemlje za sladkorno peso, tako da bi imela Sibirija tudi svojo, sladkorno industrijo. V Blisku, Barnaulu in Novosibirsku bodo zgrajene velike tekstilne tovarne. Novosibirsk dobi veliko elek-

trično centralo, ki bo omogočila nagel razvoj kemične, tekstilne, lesne in drugih industrij. V Kuznecku, kjer so največja ležišča izbornega premoga na svetu, je zaposlenih že zdaj 30 nemških inženjerjev in tehnikov. Sibirija se torej naglo industrijalizira.

Novosibirsk (poprej novonikolajevsk) krajevna vlada je sprejela investicijski načrt industrijalizacije v letošnjem letu. Za velepodjetja, ki se že ustanovljajo, je bil odobren kredit v znesku 2 mil. zlatih rubljev. Mesto Tomsk dobi v kratkem veliko papirnico.

Nov davek. Trgovcem so naprtili kar čez noč nov davek. Banke namreč zahtevajo — menda na pritisk iz Beograda — za vsak inozemski račun pri nakazilu devize tako zvano obavezo. Doslej je veljala praksa, da so morali trgovci dati tako obavezo le v slučaju, kadar je bilo treba račun vnaprej plačati. Trgovec se je zavezal, da bo blago tekom 6 mesecev uvozil v Jugoslavijo. Zdaj se pa zahteva obaveza za vsak račun, četudi je s carinsko pobornico dokazano, da je blago že tu. Na vsako obavezo je treba nalepiti sededa kolek za 3 Din. Trgovec z galanterijo ima na leto do 1000 faktur in mora torej plačati 5000 Din. Tako se javne davke neprestano množijo in zato ni čuda, da gospodarska kriza narašča.

Trgovinska pogajanja s Turčijo. Koncem februarja se prično trgovinska pogajanja med našo državo in Turčijo. V trgovinskem ministruvstvu zbirajo in urejajo material, ki se nanaša na naše trgovske odnose s Turčijo in ki so ga poslale ministruvstvu gospodarske zbornice.

Nove trgovinske pogodbe. Trgovinsko ministruvstvo se je obrnilo nedavno na vse gospodarske organizacije s prošnjo, naj mu pošljejo svoje predloge glede trgovinskih pogodb z državami, s katerimi jih še nismo sklenili. Gre za 18 držav, med katerimi je tudi sovjetska Rusija. Večraj popoldne se je vršil v zvezi s tem sestanek članov beogradske trgovske zbornice.

Madžarski vagoni na račun reparacij. Glasom mirovne pogodbe mora dobaviti Madžarska naši državi določeno število vagonov. V madžarskem trgovinskem ministruvstvu je izdelan načrt za proizvodnjo teh vagonov in izročen madžarskemu kartelu tvornic vagonov. Prvo skupino vagonov dobavi Madžarska naša državi letos v decembru.

Državna trošarina in takse v novembru 1926. Generalna direkcija davkov objavlja statistične podatke o državnih trošarini in taksan v novembru lan-

skega leta. Državna trošarina je znašala 66.641.702,86 Din (v novembru l. 1915 pa 74.356.908,44 Din). Za eno dvanajstino proračunskega leta 1926-27 je bilo predvideno 62.583.333,33 tako, da znaša prebitek 4.058.369,53 Din. Takse so znašale 94 milijonov 130.276,52 Din (v novembru 1925 pa 88.993.710,92). Za eno dvanajstino proračunskega leta 1926-27 je bilo določeno na račun takse 93.250.000 tako, da znaša prebitek 880.276,52 Din.

Letna skupščina Centrale industrijskih korporacij. Koncem februarja se bo vršila redna glavna skupščina Centrale industrijskih korporacij, na kateri bodo poročali tamniki o delovanju v preteklem letu in o vseh aktualnih problemih, tičočih se naše industrije. Dnevni red in datum se nista določena.

Mednarodna gospodarska konferenca. 4. maja bo otvorjena v Ženevi mednarodna gospodarska konferenca, ki jo organizira Društvo narodov. Na konferenco so pozvani delegati vseh držav. Naša vlada še ni določila delegatov, da bi bil že skrajni čas, ker se je treba za to važno konferenco temeljito pripraviti.

Revizija zakona o takсах. Po poročilih iz Beograda finančno ministruvstvo za enkrat še ne namevaja izvesti popolne revizije zakona o takсах, marveč bo predlagalo samo spremembo onih taks, čijih revizija je najnujnejša.

Izvoz našega tanina v Rusijo. Jugoslovenska industrija tanina je prodala v zadnjih 6 mesecih v Rusijo nad 100 vagonov tanina. Trgovina z Rusijo se razvija brez vsakih težkoč. Plačuje se v menicah, ki pri eskompitiranju ne nalete na nobene težkoče.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo. 1. aprila se prično v Berlinu pogajanja o trgovinski pogodbi med našo državo in Nemčijo.

Trgovinska pogajanja z Argentino, Švedsko, Kanado in Estonijo. Trgovinsko ministruvstvo namevaja začeti pogajanja o trgovinski pogodbi z Argentino, Švedsko, Kanado in Estonijo. V ta namen poziva vse gospodarske kroge, ki imajo z omenjenimi državami kakršnekolik poslovne stike, da do 30. februarja obvesto o tem pismeno zagrebško trgovsko-obrtniško zbornico.

Prednaznailo:

Paul Richter
Vladimir Gaidarov

«ELITNI KINO MATICA»

Prvič v Ljubljani! Popolnoma novol!

Veselo! Elegantly! Zabavno! Moderno!

Micka iz Pratra

Veseloigra, polna pravega dunajskega humora. V glavni vlogi priljubljena

Mady Christians

V ostalih vlogah elita filmskih igralcev kakor Erich Kaiser Tietz, Herman Picha, Julius Falkenstein, Imogene Robertson, W. Ziegemann itd.

General in poročnik. — Rekrutiranje. Cvetke iz vojašnice. — Ljubezen generakove hčerke. — Zapletljivi. — Zapor. Pomilovanje. — Poroka.

Današnje predstave se vrše točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Pri vseh predstavah prvovrstni umetniški orkester.

Elitni Kino Matica. najuglednejše kino v Ljubljani. Tel. 124.

Koliko dobička prinašajo suvereni. Južnoafriško zakladno ministruvstvo poroča preko Londona, da je napravila vlada v tej angleški koloniji ob priliki poseta angleškega prestolonaslednika velik dobiček. Izdatki so dosegli višino 25.000 funtov šterlingov, južnoafriška vlada, ki je ob priliki tega nenavadnega obiska osvobodila iz ječ 15.000 jetnikov, pa je prihranila celih 41.000 funtov šterlingov. Tako delajo Angleži svojo kolonialno politiko v Afriki.

Pretep dijakov radi šenskega modela. V Milano so morali zapreti akademijo lepih umetnosti, ker je med slušatelji risanja prišlo do hudega pretepa radi nekega novega ženskega modela. Pretep je bil tako divji, da so moralo poseči vmes 30 policistov, ki so besne dijake razdelili, uklenili, model pa odstranili, da ni prišlo med njimi do krvavega pokolja.

Teorija o pogrezanju ameriškega kontinenta v morje. Posesnike zemljišč na ameriškem obrežju vznemirjajo v zadnjem času teorije, katere razširjajo nekateri ameriški učenjaki, zlasti geologi, ki pravijo, da se ameriški kontinent bolj in bolj pogreza pod vodo. Ta teorija se naslanja na dejstvo, ki so ga ugotovili učenjaki, češ, da se je ameriška celina v teku prošlega stoletja pogreznila za 1 do 2 čevlja. Washingtonska vlada, ki računa z razpoloženjem svojega prebivalstva kakor malokatera druga vlada na svetu, je seveda tudi sedaj podvelja potrebne korake in naložila odličnim geologom, da natančno preštudirajo, koliko je na teh vesteh resnice in v koliko je torej vzne-mirjenje upravičeno.

odšla v park, da se malo izprehodi in zbere. Pri tenis-igrišču se ji je vlučno približal neznanec: »Mis Monique Bourlet, če se ne motim...«

»Da, to sem jaz, gospod.«

»Dovolite, da se Vam predstavim... Eric Burnham, privatni detektiv, Backer Street 66... v službi gospoda Timothy Sowitta.«

Monique ni razumela niti besedice. Gospod ji je zadevo kmalu pojasnil: »Dobil sem od gospoda Timothy Sowitta nalog, da vam izročim ta ček, ki se glasi na 100 funtsterlingov. Je to za kritje vaših stroškov in v znak zahvale za vašo ljubeznivo družbo tekom tujakšnjega bivanja g. Sowitta.«

»Toda, gospod...«

»Tako vam bom vse pojasnil. Sir Sowitt in njegova soproga bi se rada po medsebojnem sporazumu ločila. Da pa zamoreta to doseči, je neobhodno potrebno, da se dočaka lahkomiselno postopanje s strani moža. Sir Sowitt je to dosegel s tem, da se je z vami kompromitiral. To zadostuje. Edino, kar vas še prosi, je, da v slučaju potrebe tudi pred angleškim sodiščem potrdite, da je g. Sowitt res z vami varal svojo ženo.«

Monique je nekaj časa strme zrla v detektiva. Nema jeza se je zrcalila na njenem obrazu. Po kratkem prevdaru pa je kategorično izjavila:

»Povejte gospodu Sowittu, da bi ne bil smel svoje žene varati samo na zunaj, ako bi bil resno računal na moje pričevanje. Razumete?«

